

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2019.1.30.
COM(2019) 22 final

Vitaanyag

Fenntartható Európa 2030-ra

Tartalomjegyzék

Timmermans első alelnök és Katainen alelnök előszava.....	2
1 Fenntartható fejlődés az emberek megélhetésének javítása érdekében: Európa versenyelőnyei	3
2 Az EU és a globális kihívások kezelése.....	9
3 A 2030-ig megvalósítandó fenntartható Európa felé.....	15
3.1 A fenntartható jövő szakpolitikai alapjai	17
3.1.1 Áttérés a lineárisból a körforgásos gazdaságba	18
3.1.2 A termelőtől a fogyasztóig tartó folyamat fenntarthatósága	21
3.1.3 Időtálló energia, épületek és mobilitás	23
3.1.4 A társadalmilag igazságos átmenet biztosítása	26
3.2 A fenntarthatósági átmenetet lehetővé tevő horizontális eszközök	29
3.2.1 Oktatás, tudomány, technológia, kutatás, innováció és digitalizáció	29
3.2.2 Pénzügy, árképzés, adózás és verseny	32
3.2.3 Felelősségteljes üzleti magatartás, vállalati társadalmi felelősségvállalás és új üzleti modellek	36
3.2.4 Nyitott és szabályokon alapuló kereskedelem	37
3.2.5 Irányítás és a szakpolitikák koherenciájának biztosítása minden szinten.....	38
4 Az EU mint a fenntartható fejlődés globális irányadója.....	41
5 Forgatókönyvek a jövőt illetően.....	43

Timmermans első alelnök és Katainen alelnök előszava

Mi, európaiak büszkék lehetünk az eddigi eredményeinkre. Az integráció és a szoros együttműködés révén példátlan jólétet, magas szintű szociális normákat és nagyszerű lehetőségeket teremtettünk polgáraink számára. Szerződéseinkben rögzítettük a demokrácia, az emberi jogok és a jogállamiság közös elveit és értékeit, és megteremtettük az egységes és szabad Európai Uniót.

Ez a siker annak köszönhető, hogy az európaiak magasra tették a lécet. Erős demokratikus kultúránk teljesen jogosan teret enged a parázs vitáknak. Ezért nem ülhetünk ölbe tett kézzel, tétlenül várva az események alakulását. Folyamatosan azon kell munkálkodnunk, hogy minden európai ember számára javítsuk az életszínvonalat, hatékonyabb védelmet és biztonságot nyújtsunk a polgároknak és erősítsük a szerepvállalásukat, valamint javítsuk az európaiak különböző fenyegetésekkel szembeni biztonságát, legyen szó akár a terrorizmusról vagy az éghajlatváltozásról.

A világ izzásban van, éppen a negyedik ipari forradalom korát éljük. Minden változik valamennyiünk számára. Ha ennek ellenkezőjét sugallnánk, azzal a józan ész kérdőjeleznénk meg. A kérdés az, hogy a változás áldozataivá válunk-e, vagy felvállaljuk és irányítjuk ezt a folyamatot. Az európaiak olyan sürgető kihívásokkal szembesülnek, mint a környezetkárosodás és az éghajlatváltozás, a demográfiai átmenet, a migráció, az egyenlőtlenség és az államháztartásokra nehezedő nyomás. A polgárok aggódnak a saját és a gyermekeik jövőjéért. Olyan ökológiai adósságot halmozunk fel, amely mindenre kihat. Ezt az adósságot a jövő nemzedékeknek kell majd letörleszteniük súlyos kamatokkal, ha nem teszünk mielőbbi lépéseket.

Az Európai Uniónak kell szolgálnia az európai polgárokat, és nem pedig fordítva. Az Európai Unió feladata, hogy hozzásegítse az embereket a törekvéseik eléréséhez, az aggodalmaikat pedig sürgősen és ténylegesen eloszlassa. Mindenekelőtt fel kell térképeznünk a helyzetet, és szembe kell néznünk a valósággal és a tagadhatatlan tényekkel. Ezek a tények azonban nem kelthetnek aggodalmat és félelmet bennünk, hanem cselekvésre kell készíteniük minket.

Ezek az aggodalmak sok esetben olyan kihívásokkal kapcsolatosak, amelyek a határainkon átnyúlva veszélyeztetik a munkahelyeket, a jólétünket, az életszínvonalunkat, a szabadságunkat és az egészségünket. Egyetlen állam vagy nemzet sem képes egyedül megbirkózni ezekkel a kihívásokkal. Az Európai Unió szintjén kell cselekednünk, mivel az Uniónk – ha egységes és határozott – olyan globális erő, amellyel számolni kell. Ugyanakkor végső soron még az európai szint sem lesz elegendő; olyan menetrendre van szükségünk, amely globális hatást fejt ki, és ezt a menetrendet a legjobban a 193 állam – köztük az Európai Unió és tagállamai – által aláírt 17 fenntartható fejlődési cél határozza meg. E fenntartható fejlődési célok felvázolják, hogyan lehet leküzdeni az előttünk álló kihívásokat, és javítani az élőhelyünket, a gazdaságunkat és az életünket.

A fenntartható fejlődés összetett kérdés, de egyszerű fogalom: annak biztosítását jelenti, hogy a gazdasági növekedésünk révén egy olyan modellt tartunk fel, amely a teljes emberiség számára méltányos eredményeket hoz; valamint annak biztosítását, hogy az emberek nem fogyasztnak több erőforrást annál, mint amennyit Földünk kínál. Ez azt jelenti, hogy korszerűsíteni kell gazdaságunkat annak érdekében, hogy fenntartható fogyasztási és termelési mintákat alkalmazzunk, kijavítsuk az élelmiszerrendszereink

egyensúlyhiányait, valamint hogy fenntartható pályára állítsuk a mobilitásunkat, az energiatermelésünk és -felhasználásunk módját, illetve az épületeink tervezési módját. Ehhez az összes tudományt, valamint a finanszírozási, az adózási és a kormányzási struktúráinkat a fenntartható fejlődési célok szolgálatába kell állítanunk.

Ez nem baloldali vagy jobboldali kérdés, hanem a helyes és a helytelen közötti választás. Szerencsére az Európai Unió jelentős versenyelőnyének köszönhetően jó kiindulópontot jelent ehhez. Európa kidolgozta a világ legmagasabb szintű környezetvédelmi normáit, ambiciózus éghajlat-politikát vezetett be és kiállt a Párizsi Megállapodás mellett. Külső politikái és nyitott, szabályokon alapuló kereskedelmi menetrendje révén az Európai Unió harmadik országokkal is megosztotta a fenntartható megoldásokat.

Az Európai Unió azon az előfeltevésen alapul, hogy „a világbékét csak úgy lehet megőrizni, ha az azt fenyegető veszélyekkel arányban álló kreatív erőfeszítéseket teszünk” – ahogyan azt Robert Schuman csaknem 70 évvel ezelőtt oly találóan megfogalmazta. A „világbékéhez” immár „az emberek jóléte és túlélése” szavakat is hozzáadhatnánk.

A fenntarthatósági menetrend eredményközpontú program, melynek célja az, hogy jobbá tegye az emberek életét. Európának minden eszköze megvan ahhoz, hogy megbirkózzon a legnagyobb kihívásokkal. Erre együtt képesek vagyunk. A céljaink megvalósításához mindannyiunk elkötelezettségére és politikai akaratra van szükség. Miközben mások bezárkóznak, Európának tovább kell haladnia, javítania kell versenyképességét, be kell ruháznia a fenntartható növekedésbe, és utat kell mutatnia a világ többi része számára.

Nem elég, ha elképzeléseink vannak, meg is kell állapodnunk arról, hogy hogyan ültessük át azokat a gyakorlatba. Ez a vitaanyag a hozzájárulásunk ehhez a vitához.

Az európai érdekelt felek felbecsülhetetlen hozzájárulása nélkül sohasem sikerült volna ezt megvalósítanunk. A civil társadalom, a magánszektor és a tudományos körök ugyancsak részesei ennek a vitának. Az Európai Bizottság által 2017-ben létrehozott, a fenntartható fejlődési célokkal foglalkozó magas szintű, több érdekelt felet tömörítő platform igen pozitív eredményt ért el a területeken átívelő elképzelések összefogásában.

Az e vitaanyagban felvetett kérdések célja, hogy információkkal szolgáljanak a következő hónapokban a polgárok, az érdekelt felek, a kormányok és az intézmények között Európa jövőjéről folytatott vitához, az Európai Unió 2019–2024-es időszakra szóló stratégiai menetrendjének előkészítése, valamint a következő Európai Bizottság prioritásainak meghatározása céljából.

1 Fenntartható fejlődés az emberek megélhetésének javítása érdekében: Európa versenyelőnyei

2015 szeptemberében az Egyesült Nemzetek Szervezetének Közgyűlésén a világ országai csatlakoztak a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendhez (az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendje) és annak 17 fenntartható fejlődési céljához, és megállapodtak „az emberek és a bolygónk javát szolgáló

tennivalók listájáról”¹. A világ vezetői elkötelezték magukat a szegénység felszámolása, a bolygónk védelme és annak biztosítása mellett, hogy minden ember békében és jólétben éljen. A fenntartható fejlődési célok – az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodással együtt – egy jobb világ ütemtervét képezik, és egyben a fenntartható fejlődésről és annak gazdasági, társadalmi, környezetvédelmi és irányítási dimenzióiról szóló nemzetközi együttműködés globális keretét jelentik. Az EU az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendje mögött álló vezető erők egyike volt, és teljes mértékben elkötelezte magát annak végrehajtása mellett.

A fenntartható fejlődés – vagyis az olyan fejlődés, amely úgy elégíti ki a mai nemzedékek szükségleteit, hogy közben nem veszélyezteti a jövő nemzedékeinek képességét arra, hogy a saját szükségleteiket kielégítsék – az európai projekt mélyén gyökerezik. Az európai integráció és az uniós szakpolitikák segítettek a háború utáni szegénység és éhínség leküzdésében, egy olyan, a szabadságon és a demokrácián alapuló térséget teremtve, ahol az európai polgárok jóléte és jóléte soha nem látott szintre emelkedhetett.

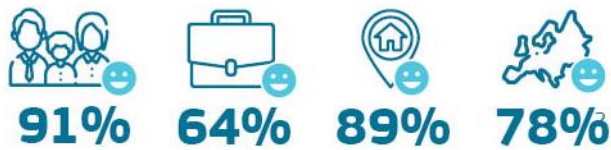
Az EU folyamatosan arra törekszik, hogy a demokráciára és a jogállamiságra épülő, befogadóbb társadalmak jöjjenek létre, az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikkében² foglaltaknak megfelelően. Az EU szociális és egészségügyi normái a legambiciózusabbak közé tartoznak a világon, és Európa az a kontinens, ahol a várható élettartam a legmagasabb. Szociális piacgazdaságunk jólétet teremtett, és az erős szociális védőhálónak köszönhetően biztonságot nyújt. A kutatásra és az innovációra fordított jelentős beruházások olyan új technológiákat és termelési modelleket honosítottak meg, amelyek lehetővé teszik az erőforrások fenntarthatóbb felhasználását és a digitális megoldások elterjedését. Az egészséges költségvetés és a modern gazdaság kulcsfontosságú; a szilárd költségvetési politikák és a strukturális reformok terén elért haladásnak köszönhetően csökkentek az adósságszintek és több munkahely jöhetett létre. A 20–64 év közötti személyek foglalkoztatási rátája 2018 harmadik negyedévében az EU-ban valaha elért legmagasabb szintre, 73,5 %-ra emelkedett. Ez pozitív hatást gyakorolt a termelékenységre és a növekedésre Európában. Jóllehet az uniós tagállamok, illetve a régiók közötti gazdasági, társadalmi és területi különbségek továbbra is fennállnak³, az EU kohéziós politikája hozzájárult mindannyiuk növekedéséhez és a különbségek csökkentéséhez az egész kontinensen (felfelé irányuló konvergencia). Ezen túlmenően az EU a legmagasabb szintű szociális és környezetvédelmi normákat és az emberi egészség védelmére irányuló legambiciózusabb politikákat mondhatja magáénak, és az éghajlatváltozás elleni küzdelem globális bajnokává vált. Az EU tagállamai figyelemreméltó haladást értek el az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendjének számos területén, és ennek eredményeképpen az EU a világ egyik legjobb – ha nem a legjobb – helye, ahol élni lehet.

¹ Ban Ki Mun ENSZ-főtitkár a 2015 utáni időszakra vonatkozó fejlesztési menetrendet elfogadó, 2015. szeptember 25-én New Yorkban tartott csúcstalálkozón. Elérhető: <https://www.un.org/press/en/2015/sgsm17111.doc.htm>

² HL C 202., 2016.6.7.

³ „My Region, My Europe, Our Future: Seventh report on economic, social and territorial cohesion, 2017” (Az én régióm, az én Európám, a mi jövőnk: Hetedik jelentés a gazdasági, társadalmi és területi kohézióról, 2017). Elérhető: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion7/7cr.pdf.

A válaszadók többsége elégedett a családi életével, a foglalkozásával, az élettel a lakóhelye szerinti országban, valamint az élettel az EU-ban.

Európa jövőjéről szóló Eurobarométer felmérés, 2017.

Az Európai Unió az egyik legjobb hely, ahol élni lehet

- ✓ Az EU-27 kilenc tagállama tartozik a világ 20 legboldogabb országa közé, a lista élén Finnországgal⁴.
- ✓ Az európai polgárok szubjektív jólléte alapján az EU lakosságának 70 %-a elégedett az életével az Európai Unióban⁵.
- ✓ Az EU-27 tagállamai közül tizenegy szerepel az Európai Ifjúsági Fórum által összeállított világszintű ifjúsági fejlődési index⁶ első 20 sorában. Az ifjúsági fejlődési index az első olyan eszközök egyike, amelyek révén teljes képet alkothatunk arról, hogy milyen manapság az fiatalok élete, a gazdasági mutatóktól függetlenül.

Az európaiak **61%-a** úgy tekint az Európai Unióra, mint stabil helyre egy zűrzavaros világban, és az Európa jövőjével kapcsolatban táplált optimizmus is növekszik.

Eurobarométer jelentés, 2018.

⁴ John F. Helliwell, Richard Layard és Jeffrey D. Sachs, „World Happiness Report 2018” (2018. évi jelentés a világ legboldogabb országairól).

⁵ Eurostat, életminőség-mutatók. Elérhető: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Quality_of_life_indicators

⁶ Európai Ifjúsági Fórum, 2017. évi ifjúsági fejlődési index. Elérhető: <https://www.youthforum.org/youth-progress-index>.

Az uniós tagállamok a legjobban teljesítők között vannak a fenntartható fejlődési célok megvalósításában

Világviszonylatban hét EU-27 tagállam szerepel a **TOP 10-ben** a fenntartható fejlődési célokra vonatkozó globális indexben, és valamennyi EU-27 tagállam benne van a **TOP 50-ben** (156 országot figyelembe véve):

Az EU-27 tagállamok érték el a **legmagasabb helyezést az átlagokat tekintve az 1. fenntartható fejlődési célt illetően** (A szegénység minden formájának felszámolása mindenhol).

Az EU-27 tagállamok érték el a **második legmagasabb helyezést az átlagokat tekintve a 3. fenntartható fejlődési célt illetően** (Az egészséges élet biztosítása és a jóllét előmozdítása minden korosztály valamennyi tagjának).

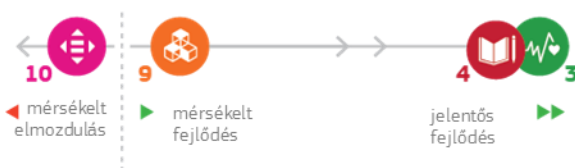
Az EU-27 tagállamok érték el a **legalacsonyabb helyezést az átlagokat tekintve a 12. fenntartható fejlődési célt illetően** (Fenntartható fogyasztási és termelési módok kialakítása), valamint a **14. fenntartható fejlődési célt illetően** (Az óceánok, tengerek és tengeri erőforrások megőrzése és fenntartható hasznosítása a fenntartható fejlődés céljait követve).

Jelentős különbségek vannak a tagállamok között és azokon belül a **10. fenntartható fejlődési célt illetően** (Az országokon belüli és az országok közötti egyenlőtlenségek csökkentése).

Az elmúlt öt évben az EU **jelentős lépéseket tett** szinte valamennyi fenntartható fejlődési cél teljesítése érdekében.

Forrás: SDSN SDG mutató; Eurostat: „Fenntartható fejlődés az Európai Unióban – 2018. évi kiadás”

Mindazonáltal soha semmi nem tekinthető teljesnek vagy véglegesen megoldottnak. Demokráciánk, gazdaságunk, természeti környezetünk egyaránt folyamatos erőfeszítéseket igényel ahhoz, hogy eredményeinket megszilárdítsuk, túljussunk a gazdasági és pénzügyi válság negatív hatásain, függetlenítsük az egészségünk, jólétünk és jóllétünk terén elért javulást a környezetkárosodástól, leküzdjük a társadalmi egyenlőtlenségeket, és szembenézzünk az olyan kihívásokkal, amelyek nem ismernek határokat.

Éppen a negyedik ipari forradalom korát éljük, és a változások mindannyiunkat érinteni fogják. A kérdés az, képesek leszünk-e arra, hogy az értékeinknek és érdekeinknek

megfelelően vezessük és irányítsuk a válaszlépéseket. Az EU és tagállamai jelentős versenyelőnyökkel rendelkeznek, ami lehetővé teszi számunkra, hogy vezető szerepet töltsünk be és korszerűsítsük gazdaságainkat, biztonságossá tegyük természeti környezetünket és javítsuk valamennyi európai polgár jólétét. Ehhez magunkévá kell tennünk a fenntartható fejlődési célokat, miközben további beruházásokat kell eszközölnünk a készségekbe, az innovációba és a kialakulóban lévő technológiákba, elősegítve a gazdaságunk és társadalmunk fenntartható pályára történő átállását.

Meg kell fontolnunk, hogy miként javíthatjuk termelési és fogyasztási mintáinkat. Most kell cselekednünk annak érdekében, hogy megállítsuk a globális felmelegedést, valamint az ökoszisztémák és a biológiai sokféleség csökkenését, amelyek veszélyeztetik jólétünket, a fenntartható növekedéssel kapcsolatos kilátásainkat, valamint magát a bolygónkon való életet. Erre képesek vagyunk, de az időt nem pazarolhatjuk. Az elért haladás ellenére továbbra is jelentős egyenlőtlenségek és területi különbségek tapasztalhatók. Ezek kezelése fontos a tisztességes társadalom szempontjából, de a társadalmi kohézió megőrzése és megerősítése, valamint az uniós tagállamokon belüli és a tagállamok közötti társadalmi és politikai stabilitás biztosítása szempontjából is.

Ezen túlmenően egy tiszteletben tartott és hatékony szabályokon alapuló multilaterális világrend a legjobb ellenszer a dzsungeltörvények ellen egy atomfegyverekben és szélsőségekben bővelkedő, korlátozott erőforrásokkal rendelkező anarchikus világban. Egyre inkább teret nyer egy veszélyes nacionalista szemléletmód, miszerint „a saját országom mindenekelőtt”, ami viszályhoz és konfliktushoz vezethet. Újabban több ország is hátat fordított az emberi jóléttel, a biztonsággal, a környezetvédelemmel és az éghajlat-politikával kapcsolatos globális kötelezettségvállalásainak, felborítva a szabályokon alapuló rendet.

A fenntartható fejlődési célok nem öncélúak, hanem iránytűként és tájékozódási pontként szolgálnak számunkra. Biztosítják a szükséges hosszú távú perspektívát, amely túlmutat a választási ciklusokon és a rövid távú, azonnali eredményeket váró hozzáálláson. Támponcot nyújtanak nekünk a szilárd demokráciák fenntartásához, a korszerű és dinamikus gazdaságok kiépítéséhez, valamint hozzájárulnak egy olyan világ megteremtéséhez, amelyet a magasabb életszínvonal és az egyenlőtlenségek csökkenése jellemez, és amely biztosítja, hogy senki ne maradjon le, miközben valóban tiszteletben tartja bolygónk korlátait, megőrizve azt a jövő nemzedékei számára.

Fenntartható fejlődési célok

Forrás: az Egyesült Nemzetek Szervezete.

A Juncker-Bizottság a megbízatása kezdete óta azon munkálkodik, hogy szakpolitikáiban⁷ érvényesítse a fenntartható fejlődést, és már lefektette a fenntartható szakpolitikák következő generációjának alapjait; ideértve többek között a szociális jogok európai pillérét, fejlesztéspolitikáról szóló új európai konszenzust, az értékalapú „A mindenki számára előnyös kereskedelem” elnevezésű stratégiát, a „Stratégiai szerepvállalás a nemek közötti egyenlőségért” kezdeményezést vagy az európai oktatási térséget; a körforgásos gazdaságról szóló csomagot, az „Európa mozgásban” intézkedéseket és az energiauniót, továbbá a kék növekedésről szóló stratégiát és a biogazdasági stratégiát; a fenntarthatóság szempontjait érvényesítő finanszírozásról szóló beruházási tervet és cselekvési tervet, valamint az uniós városfejlesztési menetrendet és a természetvédelmi cselekvési tervet.

A Juncker-Bizottság javasolta továbbá, hogy jobban érvényesítsék a fenntarthatóság szempontjait az uniós költségvetésben az uniós finanszírozás és a jogállamiság közötti kapcsolat erősítése, valamint a jövőbeli uniós költségvetés éghajlat-politikai kiadásaira vonatkozó ambiciózusabb 25 %-os célkitűzés révén.

A Juncker-Bizottság a közelmúltban mutatta be a virágzó, modern, versenyképes és éghajlati szempontból semleges uniós gazdaság 2050-ig elérendő, hosszú távú stratégiai jövőképét⁸. Ez a jövőkép kikövezi az európai gazdaság strukturális elmozdulásához vezető utat, amely előmozdítja a fenntartható növekedést és a foglalkoztatást.

Mindezen stratégiai szakpolitikákat a gyakorlatban teljes körűen és megkérdőjelezhetetlenül végre kell hajtani. Ezeket további intézkedésekkel is ki kell egészíteni, elismerve azt a tényt, hogy valamennyi szakpolitika kölcsönösen függ egymástól, miközben figyelembe kell venni az új kihívásokat, valamint az új tényeket és bizonyítékokat is, amint azok felmerülnek. A szociális párbeszéd és a magánszektor önkéntes intézkedései is fontos szerepet játszanak e tekintetben.

Az EU kivételesen jó helyzetben van ahhoz, hogy vezető szerepet töltsön be. A világ más hatalmainak visszahúzódó politikája politikai vákuumot eredményez. Ez jó alkalom az EU számára ahhoz, hogy bizonyítsa vezető szerepét, és megmutassa mások számára a követendő utat.

Idén májusban az uniós polgárok új Európai Parlamentet választanak. Ez év őszén hivatalba lép az új Bizottság. Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó „Európa 2020 stratégia”⁹ a végéhez közeledik. Ezért előre kell tekintenünk – a következő ötéves európai politikai ciklus és a 2021–2027 közötti időszakra szóló új többéves pénzügyi keret felé. Az Európai Tanács¹⁰ üdvözölte a Bizottság azon szándékát, hogy ezt a vitaanyagot közvéetegy, és ezzel megalapozza egy átfogó végrehajtási stratégia 2019-ig történő kidolgozását. Ez a vitaanyag a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos uniós jövőkép további fejlesztéséről és a 2020 utáni ágazati politikák hangsúlyairól szóló vita alapjául szolgál, a fenntartható fejlődési célok hosszú távú végrehajtására való felkészülés mellett¹¹. A Bizottság hozzá kíván járulni az Európa jövőjéről szóló, valóban átfogó és előremutató vitához, és a fenntartható fejlődés elválaszthatatlanul kapcsolódik ehhez a jövőhöz.

⁷ A vitaanyag 3. melléklete részletesebben kiemeli a Juncker-Bizottság azon főbb kezdeményezéseit, amelyek hozzájárulnak az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendjéhez és az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodáshoz.

⁸ COM (2018) 773 final.

⁹ COM (2010) 2020 végleges.

¹⁰ EUCO 13/18 – az Európai Tanács ülése (2018. október 18.), Következtetések, III.12.

¹¹ COM (2016) 739 final.

2 Az EU és a globális kihívások kezelése

A valamennyi szinten végrehajtott reformtörekvések követően az EU alapvető gazdasági tényezői kedvező fordulatot vettek a gazdasági és pénzügyi válság után¹². Mindazonáltal a legújabb előrejelzések¹³ rámutatnak a növekedési ráták emelésének, az adósságok csökkentésének és a költségvetési fegyelem fenntartásának szükségességére, hogy biztosítható legyen a gazdaság szilárd kerete. Amennyiben nem teszünk lépéseket a gazdasági ellenálló képesség és a kohézió növelése, illetve a strukturális sebezhetőségek kezelése érdekében, az elkövetkező években a lendület csökkenésével lehet számolni jelentős lefelé mutató kockázatok közepette. Ezzel szemben, ha végrehajtuk a szükséges strukturális reformokat, nagyobb fokú jólétet és biztosabb jövőt kínálhatunk polgárainknak, többek között a kutatásba és innovációba, a közszolgáltatásokba, a jóléti rendszerekbe és a környezetvédelembe történő beruházások révén. Mind az EU, mind a tagállamok szintjén lépéseket kell tenni az időtálló fiskális és nyugdíjrendszerek biztosítása érdekében, ideértve az egységes piacon belüli stabil adóbevételeket is.

Emellett számos olyan kihívással is számolnunk kell, amelyek egyre sürgetőbbé válnak, és veszélyeztetik jólétünket és gazdasági jólétünket. Mindezen kihívások összetettek és szorosan kapcsolódnak egymáshoz, ami azt jelenti, hogy az egyik probléma megoldása más problémákra is pozitív hatással lehet.

A legsúlyosabb fenntarthatósági hiányt és a legnagyobb kihívást az ökológiai adósság jelenti számunkra, amelyet a természeti erőforrások túlzott mértékű kiaknázása és kimerítése miatt halmozunk fel, ezáltal veszélybe sodorva azon képességünket, hogy a jövő nemzedékek kielégíthessék szükségleteiket a bolygónk által kínált korlátok között. A kulcsfontosságú erőforrások – az édesvíztől a termékeny földekig – túlzott terhelése globális veszélyt jelent az emberi élet számára. Jelenleg az emberiség a Föld erőforrásainak 1,7-szeresét használja el¹⁴. Mivel a globális nyersanyag-felhasználás 1900 és 2015 között a tizennégyszeresére nőtt, és az előrejelzések szerint 2015 és 2050 között ennek több mint a kétszerese lesz¹⁵, a világ gyorsan halad egyszerre több fordulópont felé. A környezeti terhelés mellett ez komoly kihívást jelent az EU gazdasága számára, amely a nemzetközi piacokról származó anyagoktól függ.

¹² 2018. évi éves növekedési jelentés, COM (2017) 690 final.

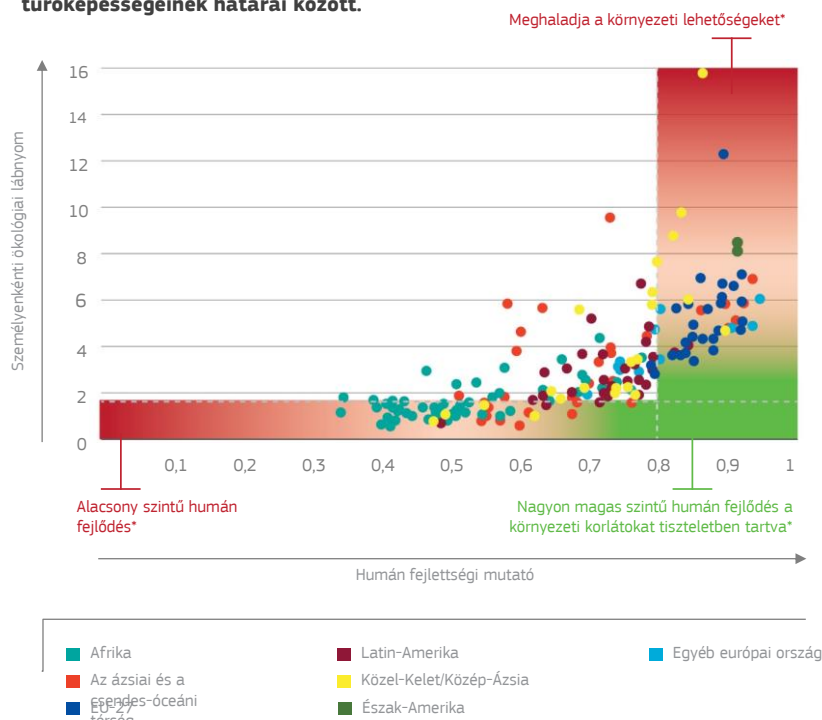
¹³ Európai gazdasági előrejelzés, 2018. ősz, közzétéve 2018. november 8-án. Elérhető:

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip089_en_0.pdf.

¹⁴ Global Footprint Network. Elérhető: <https://www.footprintnetwork.org/our-work/ecological-footprint/>

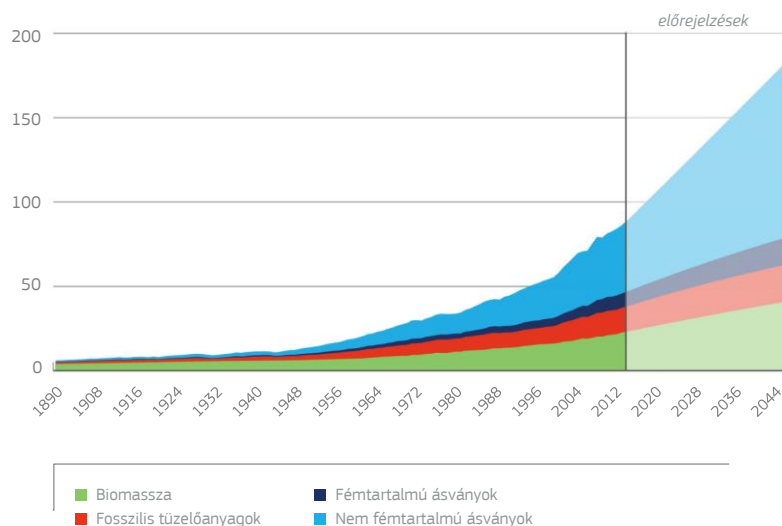
¹⁵ Európai Bizottság, Nyersanyag-eredménytábla, 2018.

**Egyetlen ország sem ért el magas humán fejlődést bolygónk
tűrőképességeinek határai között.**

Forrás: Global Footprint Network, az Egyesült Nemzetek Fejlesztési Programja (UNDP).
Megjegyzés: A humán fejlettségi mutató és a környezeti korlátok adatai 2014. évek.

A körforgásos gazdaságra való áttérés létfontosságú, hiszen a globális nyersanyag-kitermelés folyamatosan növekszik.

Forrás: Európai Bizottság, a nyersanyagokkal foglalkozó európai innovációs partnerség, Nyersanyag-eredménytábla, 2018, az ENSZ Környezetvédelmi Programja (korábbi adatok), valamint Hatfield-Dodds és szerzőtársai (2017) (előrejelzések) alapján.

Az emberi tevékenységek egyre inkább veszélyeztetik a biológiai sokféleséget és az ökoszisztémákat; alig 40 év alatt a világ gerinces fajainak populációi átlagosan 60 %-kal

csökkentek¹⁶. A trópusi erdőket gyors ütemben pusztítjuk – évente nagyjából Görögország területével megegyező mértékben. Ez nem „mások problémája”. Az EU-ban csupán a fajok 23 %-a és az élőhelyek 16 %-a található jó egészségi állapotban. Az állati eredetű élelmiszerek a földhasználat tekintetében különösen nagy ökológiai lábnyommal rendelkeznek¹⁷, és a tengeri eredetű élelmiszerek iránti növekvő kereslet jelentős nyomást gyakorol a tengeri ökoszisztémákra¹⁸.

Az üvegházhatásúgáz-kibocsátás továbbra is riasztó mértékben emelkedik az egész világon, melynek oka az energiafelhasználás mellett az erőforrások túlzott mértékű felhasználása és az ökoszisztémák – mint a fő hajtóerők – pusztulása. A közlekedés az EU üvegházhatásúgáz-kibocsátásának 27 %-áért felelős, és számos városi terület túllépi az EU által megállapított légszennyezési határértékeket. Az élelmiszer-termelés továbbra is jelentős víz- és energiafogyasztással, valamint szennyezőanyag-kibocsátással jár: az EU üvegházhatásúgáz-kibocsátásának mintegy 11,3 %-áért ez az ágazat felelős. Az EU-ban a fosszilis tüzelőanyagok továbbra is évente mintegy 55 milliárd EUR összegű állami támogatásban részesülnek, ami az EU üzemanyagimport-számlájának 20 %-át teszi ki, annak ellenére, hogy az EU ambiciózus dekarbonizációs intézkedéseket vezetett be, a G7- és a G20-csoport keretében pedig kötelezettségvállalásokat tett a támogatások megszüntetésére¹⁹.

Összességében az EU-nak sikerült csökkentenie saját kibocsátásait és függetlenítenie azokat a gazdasági növekedéstől, ezáltal nagymértékben hozzájárulva a globális erőfeszítésekhez, figyelembe véve az EU importjával és exportjával kapcsolatos kibocsátásokat is²⁰. Mindazonáltal további erőfeszítésekre van szükség uniós és globális szinten egyaránt.

Ha nem orvosoljuk a problémát, az éghajlatváltozás pusztító hatása és a természeti tőke romlása súlyos hatással lesz a gazdaságra és csökkenti az életminőséget a bolygónk egészén, valamint növeli a természeti katasztrófák intenzitását és gyakoriságát, még több életet sodorva veszélybe. Miközben ára van annak és határozott közös erőfeszítéseket igényel, hogy a negatív tendenciákat megfordítsuk, a tétlenség és az abból fakadó társadalmi hatások jóval többbe kerülnének számunkra²¹.

Az egész bolygónkat érintő kihívás mellett az EU szociális jóléti modellje – amely az európai projekt egyik sarokköve – is változóban van. A globalizált világban a technológiai, strukturális és demográfiai változások átalakítják a munka jellegét és megkérdőjelezzik szolidaritásunkat, gyengítve annak ígérését, miszerint minden nemzedék joggal várhatja el, hogy az előző nemzedékénél jobb világot örököljön. Ezzel nőhet az EU demokráciával, jogállamisággal és alapvető jogokkal kapcsolatos alapvető értékeit veszélyeztető fenyegetés is.

¹⁶ WWF. 2018. Living Planet Report – 2018: „Aiming Higher” (Magasabb célok felé). Grooten, M. és Almond, R.E.A. (Eds). WWF, Gland, Svájc.

¹⁷ Európai Környezetvédelmi Ügynökség (2017): „Food in a green light. A systems approach to sustainable food” (Zöld út az élelmiszereknek: rendszerszintű megközelítés a fenntartható élelmiszerek számára).

¹⁸ SWD (2016) 319 final.

¹⁹ COM(2019)1.

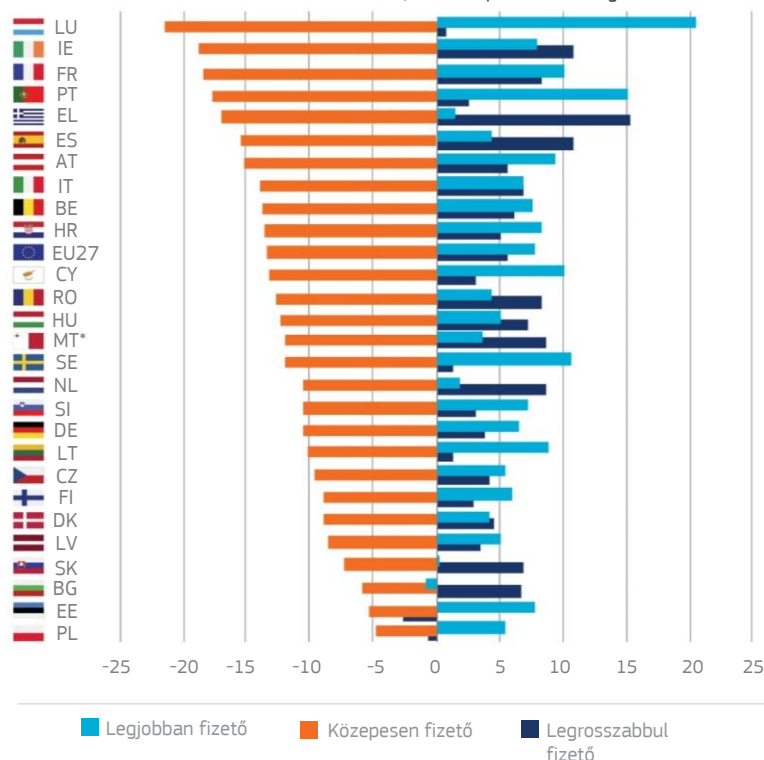
²⁰ Részletes elemzés a Bizottság COM (2018) 773 közleményének alátámasztására, 5.6.2.3. szakasz.

²¹ Dante Disparte: „If You Think Fighting Climate Change Will Be Expensive, Calculate the Cost of Letting It Happen” (Aki úgy gondolja, hogy az éghajlatváltozás kezelése túl költséges, számolja ki azt is, mennyibe kerülne, ha hagynánk bekövetkezni), 2017. június 12., a Harvard Business Review online kiadása. Elérhető: <https://hbr.org/2017/06/if-you-think-fighting-climate-change-will-be-expensive-calculate-the-cost-of-letting-it-happen>

EU-szerte csökken a közepes jövedelemszintű munkavállalók aránya

Jól, közepesen és rosszul fizető munkahelyek az EU-ban

2002 és 2016 között bekövetkezett változások, százalékpontokban meghatározva

Forrás: Foglalkoztatás és szociális fejlemények Európában (ESDE), 2018.

Megjegyzés: Változás Máltára vonatkozóan: 2009-2016.

Jelenleg az EU lakosságának mintegy 22,5 %-a még mindig szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben él, 6,9 %-uk pedig továbbra is súlyos anyagi nélkülözésben szenved. 2017-ben a pénzügyi válság óta először csökkentek az uniós tagállamokban a jövedelmi egyenlőtlenségek. A jövedelmek közötti egyenlőtlenségek azonban még mindig túl jelentősek, és a piramis csúcsán továbbra is hatalmas vagyonok koncentrálódnak. Ennek számos társadalmi következménye van, ami különbségekhez vezet a jóllét és az életminőség terén. Az uniós tagállamok számára az is komoly kihívást jelent, hogy valamennyi európai polgár számára biztosítsák a megfizethető energiát, mivel több millióan csak hatalmas küzdelem árán képesek melegen tartani otthonaikat²². Miközben az EU-ban mintegy 43 millió ember nem engedheti meg magának, hogy kétnaponta rendes minőségi ételt fogyasszon²³, az élelmiszer-termelésünk körülbelül 20 %-a a szemétként kerül²⁴, és az EU felnőtt népességének több mint fele túlsúlyos²⁵, ami súlyos egészségügyi kockázatokat hordoz magában. Az antimikrobiális

²² Eurostat, „Sustainable development in the European Union, Monitoring Report on Progress towards the SDGs in an EU Context” (Fenntartható fejlődés az Európai Unióban, Helyzetjelentés az Unió fenntartható fejlődési céljainak megvalósításáról), 2018. évi kiadás.

²³ https://ec.europa.eu/food/safety/food_waste_en.

²⁴ Eurostat, „Sustainable development in the European Union, Monitoring Report on Progress towards the SDGs in an EU Context” (Fenntartható fejlődés az Európai Unióban, Helyzetjelentés az Unió fenntartható fejlődési céljainak megvalósításáról), 2018. évi kiadás.

²⁵ Eurostat, „Sustainable development in the European Union, Monitoring Report on Progress towards the SDGs in an EU Context” (Fenntartható fejlődés az Európai Unióban, Helyzetjelentés az Unió fenntartható fejlődési céljainak megvalósításáról), 2018. évi kiadás.

rezisztencia további egészségügyi kockázatot jelent – az elkövetkező évtizedekben ez évente több mint 10 millió ember halálát okozhatja²⁶.

Az EU-ban...

Forrás: Eurostat, Európai Bizottság, EU Fusions.

A nők és férfiak közötti teljes egyenlőség még mindig nem valósult meg. Jóllehet a nők foglalkoztatási aránya minden eddiginél magasabb szinten áll, és jelenleg több nő tölt be vezető pozíciót, mint korábban bármikor, az előrehaladás stagnál, sőt, egyes területeken visszaesés figyelhető meg²⁷. A 10 évvel ezelőtti eredményekhez képest 12 országban visszalépés történt a gondozással, házimunkával és szociális tevékenységekkel eltöltött idő nemek közötti egyensúlyát illetően. A foglalkoztatás és a bérek terén fennálló különbségeket továbbra sem sikerült megszüntetni²⁸.

Az európai választók többsége azt
gondolja, nehezebb a mai gyerekek
élete, mint a saját generációjának
gyermekeié volt.

Eurobarométer jelentés, 2017

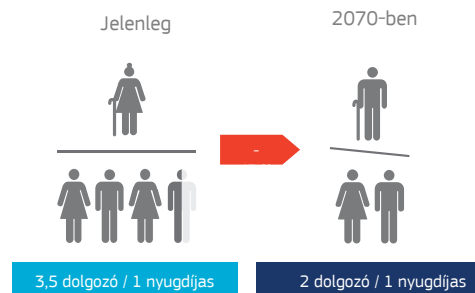
Jelentős eredmény, hogy a világon Európában a legmagasabb a várható élettartam. Az idősek növekvő száma és a munkaképes korú népesség zsugorodása azonban ugyancsak kihívások elé állítja a társadalmi–gazdasági modellünket. A hosszú élettartammal párosuló előregedés és a krónikus betegségek előfordulásának nagyobb valószínűsége komoly hatással lehet az államháztartásra, többek között az egészségügyi rendszerekre. Ez növelni fogja a nemzedékek közötti egyenlőtlenségek kialakulásának veszélyét is.

²⁶ Az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete (FAO), 2016, „Antimicrobial resistance and our food systems: challenges and solutions” (Antimikrobiális rezisztencia és az élelmiszerrendszereink: kihívások és megoldások). Elérhető: <http://www.fao.org/3/a-i6106e.pdf>

²⁷ A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete (2017), „Gender Equality Index 2017 – Measuring gender equality in the European Union 2005–2015” (A nemek közötti egyenlőség 2017. évi mutatója – A nemek közötti egyenlőség mérése az Európai Unióban (2005–2015)), Sajtóközlemény, 2017. október 11. Elérhető: <https://eige.europa.eu/news-and-events/news/gender-equality-index-2017-progress-snails-pace>

²⁸ Európai Bizottság, 2018. évi jelentés a nők és a férfiak közötti egyenlőségről az EU-ban.

A 65 év felettieknek a munkaképes korú népességhez viszonyított aránya gyorsan növekszik majd

Forrás: Eurostat, Európai Bizottság

Megjegyzés: Ez az ábra az időskori függőségi rátát ismerteti – azaz a 65 éves vagy annál idősebb embereknek a munkaképes korú népességhez (vagyis a 15-64 év közöttiekhez) viszonyított arányát.

Az egyenlőtlenségek és a társadalmi mobilitás hanyatlása kockázatot jelentenek az általános gazdasági fejlődésünkre²⁹ és társadalmi kohéziónkra nézve. Az EU általában véve viszonylag jól teljesít a jövedelmi egyenlőtlenségek kezelése terén, de kevésbé jól az esélyegyenlőséget illetően. Az esélyegyenlőtlenségek kirekeszthetik a népesség egyes rétegeit a társadalmi és munkaerő-piaci integrációból, ami akadályozza a növekedési kilátásokat. Az esélyegyenlőtlenségek kezelése alapvető fontosságú ahhoz, hogy a lakosság támogassa a fenntarthatóság felé történő átmenetet. Az izolacionizmus és a nacionalizmus egyre erősödő kísértése annak a jele lehet, hogy túl sok európai úgy érzi, nem részesül megfelelő védelemben egy olyan világban, amelyet egyre igazságtalanabbnak lát. Mindazonáltal nyilvánvaló, hogy önmagában egyetlen tagállam sem elég nagy vagy elég erős ahhoz, hogy kezelje a transznacionális kihívásokat, de az EU-ban együttesen képesek vagyunk védelmet biztosítani.

A globális szinten tapasztalható egyenlőtlenségek szintén komoly aggodalomra adnak okot. A népességnövekedés és az életszínvonal terén világszerte mutatkozó jelentős különbségek, a globális átlaghőmérséklet folyamatos emelkedése és az ökoszisztémák eltűnése következtében elkerülhetetlenül növekedni fog a kényszerű lakóhelyelhagyás és a migráció az egész világon. Becslések szerint például 2050-ig emberek százmilliói fognak elmenekülni otthonukból az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás miatt³⁰. Ez egyértelműen példázza, hogy a számos különböző összetett kérdés hogyan kapcsolódik egymáshoz és hogyan függ egymástól, és miért igényelnek azok átfogó választ. Egyszerűen nem létezik csodaszer vagy kézenfekvő megoldás a nagy és nehéz kihívásokra.

Óriási feladatot jelent gazdasági modellünk korszerűsítése, az előttünk álló társadalmi kérdések kezelése, valamint a szigorú szabályokon alapuló, multilaterális együttműködés további ápolása és támogatása. Márpedig ezek az összetevők nélkülözhetetlenek a társadalmi

²⁹ OECD(2015), „In It Together: Why Less Inequality Benefits All” (Egy csónakban evezük: Miért kedvez mindenkinek a kisebb mértékű egyenlőtlenség?), OECD Publishing, Párizs.

³⁰ Nemzetközi Migrációs Szervezet, „Migration, Environment and Climate Change: Assessing the Evidence” (Migráció, környezetvédelem és éghajlatváltozás: a bizonyítékok értékelése), 2009.

stabilitás biztosításához, a gazdaságaink fellendüléséhez és egészségünk javításához. Szabad társadalmainknak gazdasági dinamizmusra, valamint a kulcsfontosságú alaptermőkösiakba és az oktatásba történő folyamatos beruházásokra van szükségük. Ahhoz, hogy jobb jövőt biztosíthassunk mindenki számára, újra kell gondolnunk a fenntartható növekedés formáját, amihez meg kell értenünk, hogy a 21. században teljesen más feltételek vonatkoznak a természetes határvonalakra, mint az előző században. Üdvözljük ezt a kihívást.

A fő globális kihívások legyőzése érdekében társadalmunknak hangsúlyt kellene fektetnie a **társadalmi egyenlőségre, a szolidaritásra és a környezetvédelemre**

1.

leggyakoribb
válasz

2.

leggyakoribb
válasz

Európa jövőjéről szóló Eurobarométer felmérés, 2017.

A fenntartható fejlődési célok a jellegükből adódóan globális célok, amelyek a világ minden részén érvényesek, és így is kell kezelnünk azokat. A munkánk során nemzetközi szemléletet kell alkalmaznunk, példát mutatva, globális normákat kialakítva, és arra ösztönözve az országokat, az iparágakat és az embereket, hogy csatlakozzanak ehhez a törekvéshez. A világ legnagyobb egységes piacaként, legjelentősebb kereskedelmi partnereként és beruházójaként, valamint a fejlesztési támogatások legfőbb forrásaként az EU nagyon jelentős hatással lehet az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendjének sikerére. Az EU már számos olyan politikát vezetett be a fenntarthatóság elősegítése érdekében, amelyek a legkorszerűbbek közé tartoznak a világon. Jó úton járunk, de nagyobb sebességre kell kapcsolnunk ahhoz, hogy 2030-ig valósággá váljék a fenntartható Európa. Nem engedhetjük meg magunknak, hogy a következő nemzedékekre hárítsuk a felelősséget – és az időnk egyre fogy. Azok a döntések, amelyeket a következő években hozunk, illetve nem hozunk meg, meghatározzák majd, hogy e tendenciákat visszafordíthatjuk-e vagy sem.

3 A 2030-ig megvalósítandó fenntartható Európa felé

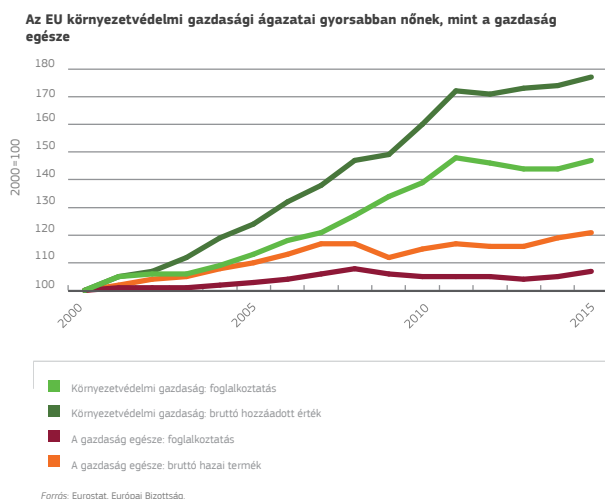
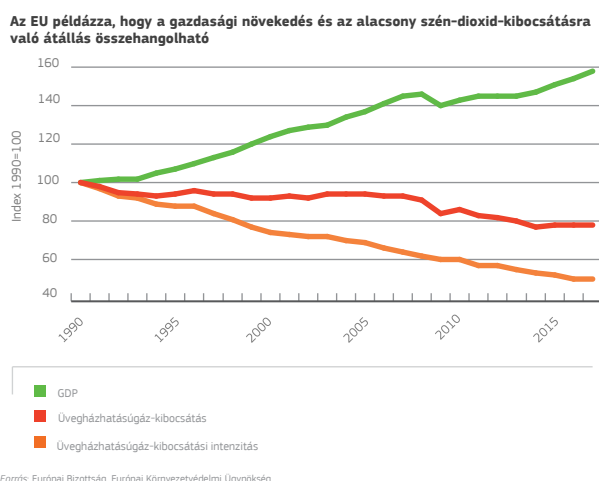
A fenntartható fejlődés lényege az emberek életszínvonalának további javítása valódi választási lehetőségek és támogató környezet teremtése, a tudás terjesztése és jobb tájékoztatás révén. Mindez olyan helyzetet fog teremteni, melyben „bolygónk felélése nélkül jólétben élhetünk”³¹ az erőforrások intelligens felhasználása és egy olyan, modern gazdaság révén, amely egészségünket és jólétünket szolgálja.

Azon az úton kell tehát tovább haladnunk, amelyet kitűztünk magunknak: karbonsemleges, klímasemleges, erőforrás-hatékony és biológiai sokféleséggel rendelkező gazdaságra való áttérés az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendjével és a 17 fenntartható fejlődési céllal összhangban. Az áttérés – az egyenlőség és az inkluzivitás biztosítása mellett – mindenki javát kell, hogy szolgálja, és annak előnyeiből senki sem maradhat ki. Gazdasági

³¹ Hetedik környezetvédelmi cselekvési program. Elérhető az alábbi címen: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32013D1386>.

növekedésünknek sokkal kisebb mértékben szabadna függenie a nem megújuló erőforrásoktól, hogy maximalizálhassuk a fenntartható módon kezelt megújuló erőforrások és az ökoszisztéma-szolgáltatások felhasználását.

Az EU már megkezdte az átállást. A foglalkoztatás 2000 és 2015 között gyorsabb ütemben nőtt a környezetvédelmi ágazatban, mint általában a gazdaságban³². A karbonszegény technológiák jelentős kereskedelmi cikkeké válnak, ami az EU számára jelentős pozitív kereskedelmi mérleget eredményez. A tisztaenergia-technológiák uniós exportja a 2012–2015 közötti időszakban elérte a 71 milliárd EUR-t, ami 11 milliárd EUR-val meghaladta a behozatalt. Az EU már most is azt mutatja, hogy megvalósítható egyidejűleg a gazdasági növekedés és a szén-dioxid-kibocsátás csökkentése.

Az EU akkor határozhatja meg a világ többi részére vonatkozó normákat, ha vezető szerepet vállal a fenntartható fejlődési célok végrehajtásában és a fenntartható gazdaságra való

³²Eurostat, Környezetvédelmi gazdaság – foglalkoztatási és növekedési statisztikák. Elérhető az alábbi címen: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/10420.pdf>. A környezeti gazdaság a tevékenységek és/vagy termékek két tág csoportját öleli fel: „környezetvédelem”: a környezetszennyezés és egyéb környezetkárosodás megelőzéséhez, csökkentéséhez és megszüntetéséhez kapcsolódó valamennyi tevékenység; „erőforrás-gazdálkodás”: a természeti erőforrások állományának megőrzése és fenntartása, ezáltal pedig az erőforrások kimerülése elleni védelem.

áttérésben, többek között az innovációba és a kulcsfontosságú alaptechnológiákba történő intelligens beruházások révén. Az Unió lenne az első, amely kihasználja az átállás előnyeit. Ily módon az Unió rendelkezne a legnagyobb versenyelőnnyel a holnap globális piacán is. Ez hozzájárul majd ahhoz, hogy a tagállamok erősebbé váljanak egy erősebb Unióban, segítve a polgárokat a szabadság és a jólét terén kitűzött céljaik elérésében, és ezáltal Európa jövőképeének megvalósításában.

„A zöld növekedés mindenkit kihúzna a bajból”³³, ami előnyös lenne mind a termelők, mind a fogyasztók számára. A becslések szerint a fenntartható fejlődési célok elérése az élelmiszerek, a mezőgazdaság, az energia, az anyagok, a városok, az egészségügy és a jólét területén több mint 10 billió EUR összegű piaci lehetőséget nyithat meg³⁴. Az erőforrás-hatékony és éghajlatbarát gazdaság létrehozására irányuló uniós törekvés azt igazolja majd, hogy a zöld gazdaságra történő átállás együtt járhat a jólét növelésével. A siker érdekében az EU-nak és tagállamainak élen kell járniuk a tudomány, a technológia és a modern infrastruktúra területén. Ösztönöznünk kell az új üzleti modellek megjelenését is, el kell hárítanunk az egységes piacon belüli akadályokat és ki kell aknáznunk az olyan új technológiák adta lehetőségeket, mint a mesterséges intelligencia. Az olyan fontos horizontális tényezők, mint a kutatás és innováció, a pénzügyek, az árképzés és az adózás, a felelős üzleti magatartás, valamint az új üzleti modellek és az oktatás megteremtik majd a fenntarthatósági változás megfelelő feltételeit, ha azokat az innovatív, környezetbarát, inkluzív és társadalmilag igazságos gazdasági átmenetre irányítják.

Ennek elérése érdekében továbbra is be kell fektetnünk az emberekbe és a társadalmunk alapját képező különböző rendszerekbe. Az eddigi elszigetelt, elaprózott lépések nem bizonyultak eredményesnek. Olyan stratégiákat kell megfogalmaznunk, amelyek átfogóak és integráltak. A környezetvédelmi kérdéseket például nem lehet kizárólag környezetvédelmi politikákkal megoldani, ha a gazdaságpolitika továbbra is támogatja a fosszilis tüzelőanyagokat, a nem hatékony erőforrás-felhasználást vagy a nem fenntartható termelést és fogyasztást. Hasonlóképpen, a szociális politikák önmagukban nem elegendőek ahhoz, hogy kezeljék a negyedik ipari forradalom által felvetett szociális kérdéseket és támogassák a karbonszegény gazdaságra történő átállással érintett munkaerőt; az erőteljes oktatás- és szakképzési politikák, valamint a kutatás-fejlesztés döntő fontosságú lesz a tekintetben is, hogy társadalmainkban kiépítsük a szükséges ellenálló képességet.

Minden szinten intézkedésekre van szükség. Az uniós intézményeket, a tagállamokat és a régiókat is meg kell nyerni ennek az ügynek. A városoknak, településeknek és a vidéki területeknek mind a változás hajtóerejévé kell válniuk. Ezenkívül összefogásra van szükség a polgárok, a vállalkozások, a szociális partnerek, valamint a kutatói és tudományos közösségek körében. Az EU-nak és tagállamainak együtt kell működniük a nemzetközi partnerekkel. Ahhoz, hogy sikeresek legyünk, minden szinten ugyanabba az irányba kell húznunk.

3.1 A fenntartható jövő szakpolitikai alapjai

Alapvető fontosságú tehát, hogy az EU valamennyi szereplője prioritásként kezelje a fenntarthatósági átmenetet. Tovább kell fejleszteniük az elmúlt években uniós szinten elfogadott, több területet átfogó szakpolitikai menetrendeket. Az uniós szakpolitikák jelentős része már a fenntartható fejlődési célok elérésére irányul, de tagállami szinten még előttünk

³³ S. Fankhauser, A. Bowen et al. „Who will win the green race? In search of environmental competitiveness and innovation” (*Ki lesz a zöld versenyt nyertese? A cél a környezeti versenyképesség és innováció*), 2013.

³⁴ Business and Sustainable Development Commission (A vállalatfejlesztéssel és fenntartható fejlődéssel foglalkozó bizottság), „Better Business Better World, A vállalatfejlesztéssel és fenntartható fejlődéssel foglalkozó bizottság jelentése” (Eredményesebb vállalkozások, jobb világ), 2017. január, 12. o.

áll, hogy azokat integrált módon átültessük a gyakorlatba. A meglévő uniós környezetvédelmi jogszabályok végrehajtásának elmulasztása a becslések szerint például nagyjából évi 50 milliárd EUR összegű egészségügyi költségeket és közvetlen környezeti költségeket eredményez. Az uniós környezetvédelmi szabályoknak való teljes körű megfelelés nem csak hatalmas előnyökkel járna a környezetre és egészségünkre nézve, hanem munkahelyeket is teremtené³⁵.

Hasonlóképpen, nem csupán a fenntartható megoldások gyorsítását és fokozását kell elérnünk, hanem hidakat is kell építenünk, és minden szinten növelnünk kell a különböző menetrendek közötti koherenciát. A szakpolitikai koherencia kulcsfontosságú feltétel annak biztosításához, hogy teljesíteni tudjuk a fenntartható fejlődési célokat, és hosszú távú, zöld és inkluzív növekedést biztosítsunk az EU számára.

Az EU számára kulcsfontosságú fenntarthatósági kihívások és lehetőségek szilárd tudományos alapjának megfelelően a termelésre és a fogyasztásra kell összpontosítani az anyagok és a termékek, az élelmiszerek, az energia, a mobilitás és az épített környezet területén³⁶, figyelembe véve az e területeken bekövetkező változások társadalmi következményeit. Itt van a legnagyobb szükség a fenntarthatósági változásokra, amelyek az uniós gazdaság, társadalom és természeti környezet számára is valószínűleg a leginkább előnyösek, és erőteljes pozitív globális továbbgűrűző hatásuk lehet. Ezek a területek nem elszigetelten működnek, hanem szorosan összekapcsolódnak és kölcsönösen erősítik egymást.

3.1.1 Áttérés a lineárisból a körforgásos gazdaságba

A különböző anyagok és termékek elérhetőségének és megfizethetőségének növelése egyszerűsítette életünket, továbbá hozzájárult az uniós életszínvonal és életminőség javulásához. Fogyasztói kultúránk azonban a természeti tőkére és az éghajlatra nehezedő túlzott mértékű erőforrás-kitermeléshez és növekvő nyomáshoz vezetett³⁷.

Biztosítanunk kell, hogy fenntartható módon tudjuk tovább növelni gazdaságunkat, és a polgárok igényeinek megfelelően javítsuk az életszínvonalat. Ehhez új anyagok és termékek tervezésére van szükség, hogy kellő felszereltséggel rendelkezünk azok egyre nagyobb mértékű újrafelhasználásához, javításához és újrahasznosításához. Ez nemcsak a hulladék mennyiségét csökkenti, hanem mérsékli a jelentős pénzügyi és környezeti költségeken megvalósuló kitermeléshez szükséges új erőforrások iránti igényt is. Ha egy termék élettartama véget ér, legyen az farmernadrág, okostelefon, élelmiszertároló edény vagy bútordarab, a valóban körforgásos gazdaság biztosítja, hogy anyagértékének nagy részét megőrizzük, így a korábban hulladéknak ítélt anyagok újra és újra felhasználhatók lesznek új termékek előállítására.

³⁵ A környezetvédelmi politikák végrehajtásának uniós felülvizsgálata, 2017.

³⁶ Például: Az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (IPPC) „1,5 °C-os globális hőmérséklet-emelkedés: az éghajlatváltozás veszélyeivel, a fenntartható fejlődéssel és a szegénység felszámolására irányuló erőfeszítésekkel kapcsolatos globális válasz megerősítésével összefüggésben az IPCC különjelentése az iparosodás előtti szintet meghaladó 1,5 °C-os globális hőmérséklet-emelkedés hatásairól és a kapcsolódó globális üvegházhatásúgáz-kibocsátási pályákról”, 2018.; Sachs, J., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Lafortune, G., Fuller, G. (2018): SDG Index and Dashboards Report 2018. New York: Bertelsmann Stiftung and Sustainable Development Solutions Network (SDSN); Európa úton a fenntartható jövő felé, az uniós vitaanyagban foglalt fenntartható célok végrehajtásával foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő platform hozzájárulása, 2018. október.

³⁷ Eurostat: „Fenntartható fejlődés az Európai Unióban – Az EU-n belül a fenntartható fejlődési célok felé tett előrehaladásról szóló nyomonkövetési jelentés – 2018. évi kiadás”

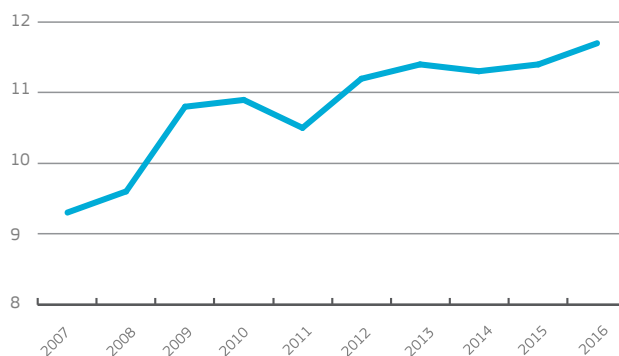
A körforgásos gazdaság csökkenti a hulladék mennyiségét és mérsékli az új erőforrások iránti igényt

Forrás: Európai Bizottság.

A körforgásos gazdaságra való átállás – ideértve a körforgásos biogazdaságot is – óriási lehetőséget kínál a fenntarthatóságon alapuló versenyelőnyök megteremtésére. A körforgásos gazdaság elveinek valamennyi ágazatban és iparágban történő alkalmazása környezeti és társadalmi szempontból egyaránt előnyös lesz Európa számára. Ezen túlmenően 2030-ig 1,8 billió EUR nettó gazdasági hasznot hozhat³⁸, 2030-ig több mint 1 millió új munkahelyet teremthet az EU-ban³⁹, és központi szerepet tölthet be az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentésében⁴⁰. Tekintettel arra, hogy az uniós termékek nagymértékben támaszkodnak a világ más részeinek erőforrásaira, a körforgásos gazdaságra való átállás segítené az EU-t a globálisan tapasztalható környezeti, társadalmi és gazdasági nyomás csökkentésében, valamint az EU stratégiai autonómiájának növelésében is.

Növekszik a körforgásos anyagfelhasználás az EU-ban
Felhasználási arány %-ban kifejezve, EU-28

Forrás: Eurostat.

Az EU gazdasága van a legjobb helyzetben ahhoz, hogy kihasználja a körforgásos gazdaságra való átállás előnyeit azáltal, hogy körforgásos termékeiből kiemelt márkákat épít, ami számára versenyelőnyt eredményez. Ezen előny fenntartása érdekében azonban fokoznunk kell erőfeszítéseinket. A Jean-Claude Juncker vezette Bizottság által 2015-ben elfogadott, a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv olyan intézkedéseket határoz meg, amelyek az uniós gazdaságot körforgásos pályára terelik, és segítik az EU-t abban, hogy világszinten

³⁸ „Növekedés: A körforgásos gazdaság jövőképe a versenyképes Európáért”, Ellen MacArthur Alapítvány és a McKinsey Vállalkozási és Környezetvédelmi Központ, 2015.

³⁹ „Úton a körkörös gazdaság felé – Hulladékgazdálkodás az EU-ban, 2017., az Európai Parlament Kutatószolgálat, 2017.

⁴⁰ SITRA, A körforgásos gazdaság – az éghajlatváltozás mérséklésének erőteljes eszköze”, 2018. Elérhető az alábbi címen: <https://www.sitra.fi/en/publications/circular-economy-powerful-force-climate-mitigation/>.

vezető szerepet töltsön be ebben az átmenetben. A cselekvési terv magában foglalja a fogyasztási és termelési minták megváltoztatására irányuló lépéseket, miközben a termékek tervezésére (tartósság, javíthatóság, újrahasználat és újrahasznosíthatóság) és a hulladékkezelésre (hulladékkezelés, anyagújrahasznosítás, energetikai hasznosítás és a hulladéklerakás elkerülése) összpontosít, továbbá növeli a fogyasztók tudatosságát. A cselekvési terv szinte minden eleme teljesült már, de további lépéseket kell tenni a teljes mértékben körforgásos európai gazdaság kiépítése érdekében.

A 2018-ban ismertetett, megújult uniós biogazdasági stratégia kiegészíti a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervet, amely magában foglalja a megújuló erőforrások fenntartható hasznosításának javítását és kiterjesztését, valamint a megújuló nyersanyagok és az ipari melléktermékek bioalapú termékekké, például tüzelőanyaggá, vegyi anyaggá, kompozittá, bútorrá és műtrágyává történő átalakítását.

Alapvető fontosságú, hogy ezeket a létező szakpolitikákat a gyakorlatban is alkalmazzák, és az új intézkedések az uniós kormányzás minden szintjén továbbra is elsőbbséget élvezzenek. A hulladékokra vonatkozó uniós szabályok ambiciózus korszerűsítését például át kell ültetniük a tagállamoknak a gyakorlatba. A termékek életciklus-értékelését elő kell írni, és a lehető legnagyobb mértékben ki kell terjeszteni a termékek energia- és erőforrás-fogyasztás csökkentését célzó hatékonyságának növelésére létrehozott környezetbarát tervezési keretet. Fel kell gyorsítani a vegyi anyagokkal, a nem mérgező környezettel, az ökocímkezással, az ökoinnovációval, a kritikus nyersanyagokkal és a műtrágyákkal kapcsolatban megkezdett munkát. Továbbra is kiemelten kell kezelni a másodlagos nyersanyagok piacának fellendítését. Ezentúl is prioritásként kell kezelni a körforgásos műanyaggazdasággal kapcsolatos sikeres munkát, valamint támogatni és ösztönözni kell azt, hogy további erőforrás- és szennyezésintenzív iparágak – mint az élelmiszeripar, a textilipar és az elektronika – váljanak körforgásossá. Növelni kell a bioalapú ágazatok számát és meg kell erősíteni azokat – ökoszisztémáink védelme és a természeti erőforrások túlzott kiaknázásának elkerülése mellett. Előrelépésnek számítana, ha a körforgásos gazdaság alkotná az uniós ipari stratégia gerincét, ami lehetővé tenné az új területeken és ágazatokban a körforgás megvalósítását annak érdekében, hogy a fogyasztók megalapozott döntéseket hozhassanak, az állami szektor erőfeszítéseit pedig fenntartható közbeszerzés révén fokozzák. Az időzítés megfelelő, és az EU műanyagokkal kapcsolatos stratégiáját támogató közvélemény is egyre nagyobb mértékben fogadja el a megkezdett út folytatását.

Lendületben a körforgásos gazdaság: az Unió bevezeti a világ első átfogó, műanyagokkal kapcsolatos stratégiáját

A műanyagokkal kapcsolatos uniós stratégia⁴¹ és az egyszer használatos műanyagtermékekre vonatkozó jogszabályok⁴² védeni fogják a környezetet a műanyagszennyezéstől, ugyanakkor elősegítik a növekedést és az innovációt. Az uniós piacon forgalomba hozott valamennyi műanyag csomagolásnak gazdaságilag életképes módon újrahasznosíthatóvá kell válnia 2030-ig. Emellett tiltott lesz a szándékosan hozzáadott mikroműanyagok és a legkárosabb, meglévő alternatív termékekkel helyettesíthető, egyszer használatos műanyagtermékek használata, valamint egyre gyakrabban használnak majd újrafeldolgozott műanyagokat új termékek előállításához.

⁴¹ COM/2018/028 final.

⁴² COM/2018/340 final.

3.1.2 A termelőtől a fogyasztóig tartó folyamat fenntarthatósága

Az uniós mezőgazdasági ágazat és vidéki területek döntő fontosságúak az európaiak jóléte szempontjából. Mezőgazdaságunknak és élelmiszeriparunknak köszönhetően az EU a világ egyik vezető élelmiszergyártójává vált, amely kezeskedik az élelmezésbiztonságról, és több millió munkahelyet biztosít az európai polgárok számára. Az uniós mezőgazdasági termelők egyben a természeti környezet elsőszámú gazdái, mivel az EU területének 48 %-án gondozzák a természeti erőforrásokat, az erdészek pedig további 40 %-ot kitevő területről gondoskodnak. Az EU vidéki területei olyan innovatív ágazatoknak adnak otthont, mint például a biogazdaság. Ezenkívül vidéki területeink fontos alapot teremtenek a szabadidős tevékenységekhez és az idegenforgalom számára. Az átlagos hőmérséklet folyamatos emelkedésének és a természeti környezet romlásának leginkább a mezőgazdasági termelők és az erdészek vannak közvetlenül kitéve.

Az uniós mezőgazdaság valós előrelépést tett az éghajlat és a környezet területén: 1990 óta 20 %-kal visszaszorította az üvegházhatásúgáz-kibocsátást, és 17,7 %-kal csökkentette a folyók nitrátszintjét. Az azonosított kihívások azonban még mindig előttünk állnak. Gazdaságunk korszerűsítése, környezetünk védelme és élelmiszereink minőségének javítása érdekében orvosolnunk kell az élelmiszerláncban fennálló egyensúlyhiányokat, kezdve a mezőgazdaságtól és halászatától egészen az élelmiszer- és italágazatig, szállításig, elosztásig és fogyasztásig.

A fenntartható fejlődési célok követendő iránnyal szolgálnak. A becslések szerint a fenntartható fejlődési célokkal összhangban lévő globális élelmezési és mezőgazdasági rendszer több mint 1,8 billió EUR új gazdasági értéket teremthet 2030-ig⁴³. Ez tápláló, megfizethető élelmiszert biztosíthatna a világ növekvő népessége számára, magasabb jövedelmeket biztosíthatna, segíthetne helyreállítani az erdőket, az édesvízi erőforrásokat és az ökoszisztémákat, miközben jóval ellenállóbb lenne az éghajlattal kapcsolatos kockázatokkal szemben⁴⁴. A fenntartható mezőgazdasági és élelmiszer-termelési gyakorlatok 2050-re várhatóan több mint 200 millió teljes munkaidős munkahelyet teremtenek világszerte⁴⁵.

Ezen a területen is változóban van a kereslet. A polgárok egyre jobban értékelik a társadalom számára nagyobb előnyökkel járó élelmiszertermelést, például a biotermékeket, a földrajzi árujelzővel ellátott termékeket, a helyhez jobban kötődő, alacsonyabb szénlábnymű élelmiszertermelési rendszereket és az innovatív, alacsony kibocsátású élelmiszer-megoldásokat. A környezetvédelemre és az állatjóllétre összpontosító biogazdálkodás 2005 óta folyamatosan nő valamennyi uniós tagállamban, és várhatóan a továbbiakban is növekedni fog⁴⁶.

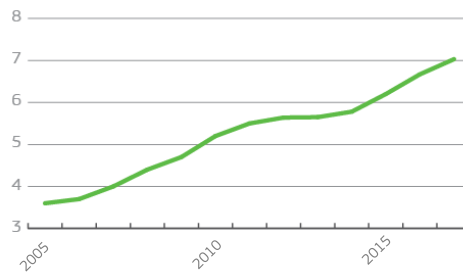
⁴³ Business and Sustainable Development Commission, „Better Business Better World, The report of the Business & Sustainable Development Commission” (Jobb vállalkozás, jobb világ, a Vállalkozási és fenntartható fejlődési bizottság jelentése), 2017. január.

⁴⁴ Business and Sustainable Development Commission, „Better Business Better World, The report of the Business & Sustainable Development Commission” (Jobb vállalkozás, jobb világ, a Vállalkozási és fenntartható fejlődési bizottság jelentése), 2017. január.

⁴⁵ Az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete (FAO), „Green jobs” (Zöld munkahelyek). Elérhető az alábbi címen: <http://www.fao.org/rural-employment/work-areas/green-jobs/en/>

⁴⁶ Eurostat: „Fenntartható fejlődés az Európai Unióban – Az EU-n belül a fenntartható fejlődési célok felé tett előrehaladásról szóló nyomonkövetési jelentés – 2018. évi kiadás”

Az ökológiai gazdálkodás EU-szerte növekszik, 2005 és 2016 között csaknem megkétszereződött az így hasznosított teljes mezőgazdasági terület
Ökológiai gazdálkodás alatt álló terület, a megművelt mezőgazdasági földterület arányában

Forrás: Eurostat.

Az agrár-élelmiszeripari termékek világelső exportőreként és importőreként⁴⁷ az EU jó helyzetben van ahhoz, hogy kihasználja ezt a gazdasági lehetőséget, és a fenntartható élelmiszerek világbajnokává váljon. Ez megvalósítható. Olyan átfogó megközelítésre van szükségünk, amely valódi változást hoz az élelmiszerek előállítása, átalakítása, fogyasztása és elosztása terén azáltal, hogy felgyorsítja a körforgásos gazdaság elvein alapuló **fenntartható élelmiszerrendszerre** történő átállást, illetve a biztonságos és tápláló élelmiszerek innovatív, egészséges, környezetbarát és az állatjólétet tiszteletben tartó előállítását az egyik legfontosabb európai védjeggyé teszi.

A Bizottság javaslatot tett a közös agrárpolitika (KAP) korszerűsítésére, amelynek keretében a tagállamok nemzeti terveinek tükrözniük kell a KAP célkitűzéseibe ágyazott szigorú fenntarthatósági elveket. A közös halászati politika jelentős előrelépést ért el az európai halászat fenntarthatóságának javítása terén. Továbbra is elengedhetetlen azonban a közös halászati politika megfelelő végrehajtása, ideértve a halállományokkal való fenntartható gazdálkodást és a fenntartható akvakultúra fejlesztését.

Keretes írás: A fenntartható mezőgazdaságra való átállás támogatása a korszerűsített KAP-on keresztül

Az új KAP (2021–2027)⁴⁸ továbbra is biztosítja a kiváló minőségű élelmiszerekhez való hozzáférést, és elkötelezetten támogatja az egyedülálló európai mezőgazdasági modellt, fokozott hangsúlyt fektetve a környezettel és az éghajlattal kapcsolatos szempontokra, és ezáltal elősegítve a fenntarthatóbb mezőgazdaságra való átállást és a dinamikus vidéki térségek kialakulását.

Az új kötelezettségek közé tartozik a magas széntartalmú talajok megőrzése a vizes élőhelyek és tőzeglápok védelme révén; kötelező tápanyag-gazdálkodási eszköz bevezetése a víz minőségének javítása, az ammónia és a dinitrogén-oxid szintjének csökkentése érdekében; vetésforgók alkalmazása a növénytermesztés diverzifikálása helyett. Minden KAP-támogatásban részesülő mezőgazdasági termelőnek be kell tartania ezeket az alapvető előírásokat.

Minden tagállamnak ökorendszereket kell kialakítania az éghajlat és a környezet szempontjából előnyös, a kötelező követelményeket meghaladó mezőgazdasági gyakorlatok

⁴⁷ Európai Bizottság, Monitoring Agri-trade Policy, MAP 2018-1, „Agri-food trade in 2017: another record year for EU agri-food trade” (Agrár-élelmiszeripari Kereskedelem 2017-ben: az EU agrár-élelmiszeripari kereskedelmének újabb rekordéve).

⁴⁸ Elérhető az alábbi címen: https://ec.europa.eu/commission/publications/natural-resources-and-environment_hu.

támogatása és/vagy előmozdítása érdekében. Emellett a mezőgazdasági termelőknek lehetőségük lesz arra, hogy a különböző önkéntes rendszereken keresztül kapott kiegészítő támogatások révén további hozzájárulást tegyenek a fenntarthatóság fokozásához.

Ezzel összefüggésben fontos megerősíteni az antimikrobiális szerek körültekintőbb alkalmazását, hogy csökkenteni lehessen az emberek és állatok további antimikrobiális rezisztenciáját⁴⁹, valamint végrehajtani az élelmiszer-pazarlás elleni küzdelemre irányuló uniós cselekvési tervet, nagyobb hangsúlyt fektetni az állatjóléti előírásokra, biztosítani a peszticidek fenntartható használatát, illetve értékes erőforrássá alakítani a biohulladékokat, a maradékanyagokat és a kidobott anyagokat. A valódi, megfizethető és egészséges döntések érdekében megfelelő és innovatív intézkedések – így jobb oktatás és fogyasztói tájékoztatás – révén ösztönözni lehetne az értékláncok átláthatóságának megerősítését, valamint a termelőket és a szupermarketeket arra, hogy kínálatukban biztosítsák, a fogyasztókat pedig arra, hogy válasszák a fenntartható élelmiszereket és az egészséges táplálkozás lehetőségét. Ezen túlmenően az állati eredetű termékek fenntarthatóbb fogyasztására való áttérés jelentős egészségügyi előnyökkel járna a fogyasztók számára, és kedvezően hatna a természeti környezetre⁵⁰.

3.1.3 Időtálló energia, épületek és mobilitás

A **tiszta energiák** kulcsfontosságúak a fenntartható jövő szempontjából. A környezeti hatásunk csökkentése és az európai polgárok egészségének védelme érdekében fenntartható módon kell eljárunk az energia termelése, tárolása és fogyasztása terén.

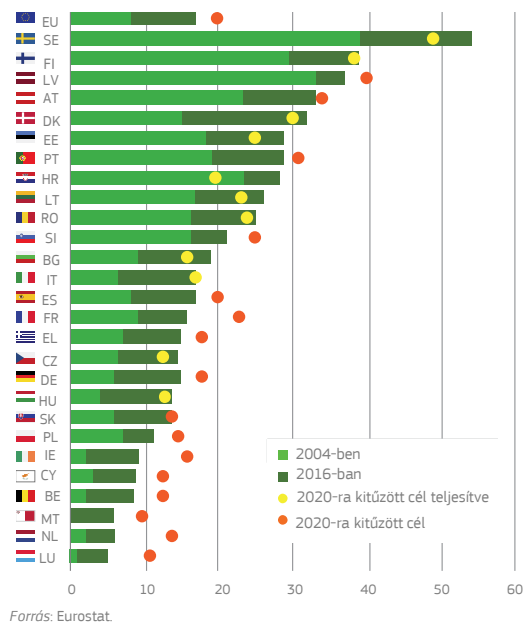
Az EU már most is a világ legnagyobb szén-dioxid-hatékonysággal rendelkező gazdaságainak egyike. A megújuló energia Európa energiaszerkezetének szerves részét képezi, és az EU villamosenergia-ellátásának több mint fele klímasemleges. Az energiahatékonysági intézkedések, köztük az energiahatékonysági címkézés révén az elmúlt években csökkent az energiafogyasztás⁵¹. Készülékek vásárlásakor az emberek egyre nagyobb mértékben választják az energiahatékony megoldásokat. Európában közel 1,5 millió munkahely kapcsolódik a megújuló energiához és az energiahatékonysághoz.

⁴⁹ Elérhető a következő címen: https://ec.europa.eu/health/amr/sites/amr/files/amr_action_plan_2017_en.pdf.

⁵⁰ A „Tiszta bolygót mindenkinek – Európai hosszú távú stratégiai jövőkép egy virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaságról” című bizottsági közleményt (COM(2018) 773)) támogató mélyreható elemzés. A hústermelés az egyik legnagyobb kalóriánkénti földterület-szükséglettel járó tevékenység. A húsfogyasztás változása és csökkenése újabb földterületeket szabadít majd fel.

⁵¹ A hűtők energiahatékonysága jelentősen növekedett az elmúlt 10 évben (ugyanaz igaz például a mosógépekre, mosogatógépekre és televíziókészülékekre). Ez azt is jelenti, hogy az emberek hatékonyabb termékeket vásárolnak. Első tíz (Topten) a GFK adatai alapján. Elérhető az alábbi címen: topten.eu

2016-ban a megújuló energia az EU-ban fogyasztott energia 17%-át tette ki,
így jó úton halad a 2020-ra kitűzött 20%-os cél felé
A bruttó végsőenergia-fogyasztás %-ában

Az energiaunióval az Európai Bizottság az energetikai átállás és a gazdasági modernizáció egyik legátfogóbb egyetemes szakpolitikai keretét hozta létre, amely egyesíti az éghajlat-, az energia-, a közlekedés-, a kutatási és egyéb politikákat. Az energiaunióról szóló rendelet részeként meghatározott, a megújuló energia teljes energiafogyasztáson belüli legalább 32 %-os arányának, valamint a legalább 32,5 %-os energiahatékonyság 2030-ig történő elérésére vonatkozó uniós szintű célkitűzések lehetővé teszik számunkra, hogy túllépjünk a Párizsi Megállapodás keretében vállalt azon kötelezettségünkön, amely szerint 2030-ra az 1990-es szinthez képest legalább 40 %-kal csökkentjük az üvegházhatású gázok kibocsátását.

Keretes írás: A tiszta energiák lehetőséget biztosítanak a munkahelyteremtésre és a növekedésre

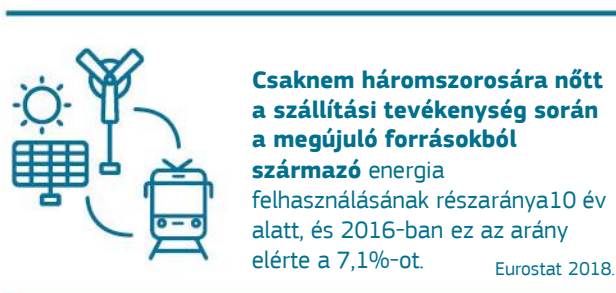
2008 és 2014 között a megújulóenergia-technológiák területén a munkahelyek száma 70 %-kal nőtt. 2030-ig további 900 000 munkahelyet lehetne létrehozni köz- és magánberuházások mozgósítása esetén. Az energiahatékonysági ágazat potenciálisan további 400 000 helyi munkahelyet tud majd biztosítani.

2030 után még többre lesz szükség ahhoz, hogy eleget tegyünk a Párizsi Megállapodás szavainak és szellemének, kihasználva az energetikai átállásban rejlő teljes gazdasági potenciált. Az EU jelentősen csökkentheti a fosszilis tüzelőanyagoktól való költséges függőségét, mintegy 260 milliárd EUR összeggel csökkentheti a fosszilis tüzelőanyagokra vonatkozó behozatali költségeit, növelheti energiafüggetlenségét, és hozzájárulhat a tisztességesebb energiapiachoz. Alapvető fontosságú, hogy folytassuk az energiapiac integrációját azáltal, hogy kiépítjük a hiányzó összeköttetéseket, és megkönnyítjük a határokon átnyúló energiakereskedelmet. A tiszta energiákra való átállást az óceánenergia és a tengeri szélenergia is támogathatja. Lépéselőnyét kihasználva az EU-nak továbbra is élen kell járnia ezen a területen.

Mivel ma az energiafogyasztás mintegy 40 %-át az **épületek** teszik ki, elő kell mozdítani az épületek energiahatékonyságának felújítás és korszerűsítés révén történő javítását. Ez már megkezdődött. Például az épületek felújításához kötődő környezetvédelmi ipar több mint 3,4 millió munkahelyet tart fenn Európában. Az épületek energiaigényének csökkentéséhez

szükség van a hatékony és tiszta elektromos fűtés fokozottabb használatára, de egyúttal intelligensebb épületek és berendezések, valamint jobb szigetelőanyagok is kellenek, a körforgásos gazdaság elveivel összhangban. Az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv célja, hogy az épületek jobb szigetelésével és szellőztetésével javítsa a lakóhelyek minőségét és ezáltal az életminőséget, és közben 2050-re dekarbonizálja épületállományunkat. Ezek az intézkedések olcsóbb megélhetési költségekhez vezetnek, és több megtakarítást tesznek lehetővé. Meg kell azonban találni azokat a módszereket és eszközöket, amelyek segítik az embereket ebben az átállásban.

A tiszta, erőforrás-hatékony és karbonsemleges jövő felé tartó átmenet másik fő hajtóereje a **mobilitási** ágazat, kezdve a városi közlekedéstől a transzeurópai hálózatokig, a közúti közlekedéstől a hajózásig és a légi közlekedésig. A közlekedési és mobilitási szolgáltatások mintegy 11 millió embert foglalkoztatnak, és jelenleg magas a mobilitás iránti kereslet. A közlekedés azonban ma légszennyezéssel, zajjal, forgalmi torlódásokkal és közúti balesetekkel jár. Az ágazat már most is Európa üvegházhatásúgáz-kibocsátásának közel egynegyedét adja, és kibocsátási lábnyoma egyre növekszik. Az alacsony kibocsátású mobilitásra vonatkozó, a Bizottság által 2016-ban előterjesztett cselekvési terv, valamint az azt követő, az „Európa mozgásban” csomaghoz tartozó javaslatok több intézkedést is előírnyoznak közlekedési rendszerünk fenntarthatóságának javítására. Ezek az intézkedések az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére irányulnak, és afelé terelik az uniós vállalatokat, hogy tiszta közlekedésre irányuló beruházásokat végezzenek. Ez is hozzájárul a munkahelyteremtéshez és a növekedéshez. Prioritásként kell kezelnünk a tiszta és megfizethető alternatívákat, azt a célt tartva szem előtt, hogy az EU útjain csak nulla kibocsátású járművek közlekedjenek, valamint a lehető legjobban ki kell használnunk a digitális technológiákat az üzemanyag-fogyasztás csökkentésére. Hasonlóképpen az EU navigációs műholdrendszerei is hozzájárulnak a kibocsátás csökkentéséhez, például a légi és a közúti közlekedés területén.

A városok élen járnak a fenntartható mobilitás felé történő elmozdulásban. A területfejlesztést magában foglaló, a mobilitási igényeket és az infrastruktúrát kezelő fenntartható várostervezés révén a városok fontos szerepet töltenek be ezen a téren. A városi területeket támogatni kell a digitalizálásban, az automatizálásban és más innovatív megoldásokban, és biztosítani kell területükön az aktív és megosztott közlekedést, valamint azt, hogy a közlekedés nagyobb arányban történjen gyaloglás és kerékpározás, közös gépkocsihasználati szolgáltatások és autómegosztás útján.

Ezenkívül fontos megvizsgálni a járművek tervezését és elhasználódását, valamint a közlekedési infrastruktúrát a körforgásos gazdaságra való átállás lehetőségeinek maximális kihasználása érdekében. Az életciklusuk végére ért gépjárművek még sok értékes anyagot tartalmaznak. A hulladékká vált gépjárművekre vonatkozó uniós jogi keret az új gépjárművek veszélyes anyagok nélküli és oly módon történő tervezését és gyártását írja elő a gyártók

számára, amely megkönnyíti a régi gépjárművek anyagainak újrafelhasználását és újrahasznosítását az új termékek előállításához.

A hatékonyabb újrahasznosítás érdekében többet lehet és kell is tenni a járművekből és a közlekedési infrastruktúrából származó újrahasznosított tartalom felhasználása terén. Például az elektromosjármű-akkumulátorok uniós gyűjtési és újrafeldolgozási arányának növelése csökkenthetné az importált anyagoktól való függőséget, és segíthetne az uniós gazdaságban tartani a hasznosított anyagok értékét. További ösztönzőkre lesz szükség – szabályozási és finanszírozási oldalról egyaránt – ahhoz, hogy a közlekedési ágazatban a lehető legjobban kiaknázzhatók legyenek a körforgásos gazdaság kínálta lehetőségek.

3.1.4 A társadalmilag igazságos átmenet biztosítása

A szolidaritás és a jólét önmagukban értékek, amelyek szabad és demokratikus társadalmaink alapját alkotják. A környezeti szempontból fenntartható gazdasági növekedés és versenyképesség felé való átmenet csak akkor lehet sikeres, ha az egyidejűleg befogadó is. A fenntarthatósági változás tehát a **szociális jogok és a jólét** mindenkire kiterjedő **előmozdításáról**, valamint a tagállamokban és az EU egészében a társadalmi kohézióhoz való hozzájárulásról is szól.

A fenntarthatósági átmenet erős pozitív továbbgyűrűző hatást gyakorolhat a társadalmi jólétre. Amellett, hogy tisztességes munkahelyek alapjait teremti meg, számottevő egészségügyi előnyökkel is járhat. Széles körben elismert, hogy a jó egészség szorosan összefügg természetes környezetünk állapotával. A lég- és vízszennyezés káros hatásai elsődleges példák e tekintetben. A fenntartható élelmiszerrendszerek kiváló minőségű tápláló élelmiszert biztosíthatnak minden polgár számára.

Keretes írás: A vegyi anyagokra vonatkozó uniós jogi szabályozás jelentősen hozzájárult az emberi egészség magas szintű védelmének biztosításához. Az elmúlt négy évtizedben drasztikusan csökkent a veszélyes anyagokkal szembeni emberi és környezeti kitettség. Az uniós jogi szabályozás emellett segített csökkenteni a bizonyos rákkeltő anyagoknak való munkahelyi kitettséget, és az elmúlt 20 évben a becslések szerint egymillió új rákos megbetegedés megelőzéséhez vezetett az EU-ban.

A szinergiák megteremtése és gazdaságunk modernizálása időnként nehéz kompromisszumokkal jár. Miközben a fenntarthatósági átmenet során új munkahelyek jönnek létre, hagyományos munkahelyek eltűnhetnek vagy átalakulhatnak, többek között a digitalizáció és automatizáció révén, ami a munkaerőpiacon átmeneti súrlódást okozhat. A munkaerőpiac kapcsán például jelenleg nem világos, hogy pontosan milyen hatása lesz majd a mesterséges intelligenciának.

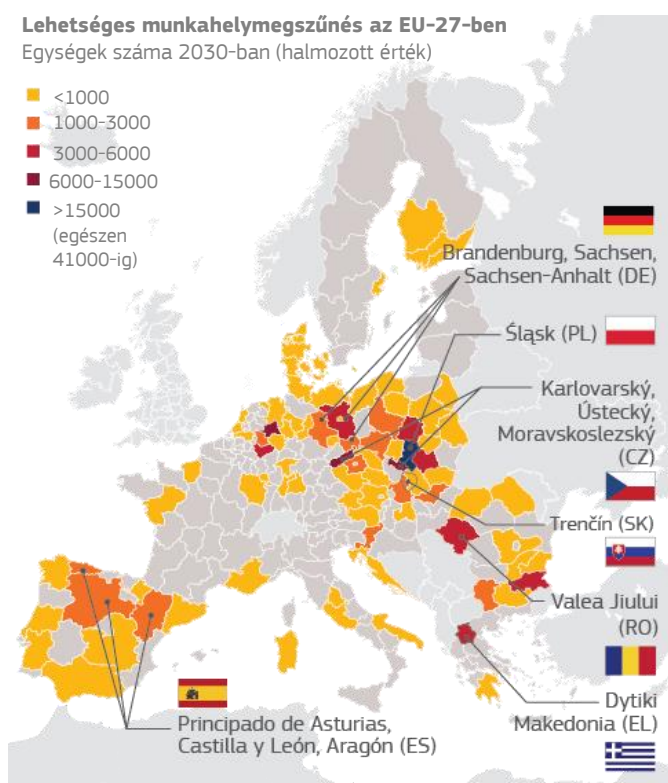
Annak ellenére, hogy számos háztartás nehezen boldogul, egyre többen értik meg, hogy meg kell változtatunk termelésünk és fogyasztásunk módját. Ettől függetlenül nemcsak ezek a kihívások érinthetik viszonylag érzékenyebben a közepes és alacsony jövedelmi osztályokat, hanem például a házaik, autójuk vagy készségeik korszerűsítésének költségei is nagyobb terhet jelenthetnek számukra.

Az átmenet következményekkel jár az érintett vállalkozásokban foglalkoztatottak számára, és esetenként egész régiók számára is. Az átmenetet lehetővé tevő alapelv, hogy senki ne maradjon ki. Nem tudjuk sikerre vinni a fenntartható átmenetet embercsoportok, közösségek, ágazatok vagy régiók kárára. Társadalmunk minden tagjának egyenlő esélyt kell kapnia arra, hogy hozzájáruljon a fenntartható európai jövőhöz és részesüljön az átmenet előnyeiből.

Különösen fontos lehetővé tenni a nők számára, hogy belépjenek a munkaerőpiacra, és törekedjenek a gazdasági függetlenségre.

Ahhoz, hogy társadalmunkat sikerüljön fenntartható pályára állítani, biztosítanunk kell, hogy szakpolitikáink minden európai polgárt segítenek e változás véghezvitelében, többek között a szükséges készségekkel való felruházásuk révén. A Bizottság elindította például a széntermelő régiók átalakításával foglalkozó kezdeményezést, amely az EU bizonyos régióiban segít az életképes társadalmi, gazdasági és technológiai átalakuláshoz szükséges stratégiák és projektek kidolgozásában, és amelyet kiterjesztenek a magas szén-dioxid-kibocsátású régiókra is. Ezeket az átmenet kihívásaira felkészülő korai kezdeményezéseket meg kell erősíteni és át kell vinni más olyan ágazatokra is, ahol szükség van az átalakulásra. Példaként említhető a gépjárműipar és egyes élelmiszerágazatok.

Az EU előrelátóan tervezi a széntermelő régiók átalakítását

Forrás: Európai Bizottság (az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontja, az Európai Bizottság Regionális és Várospolitikai Főigazgatósága)

A társadalmilag befogadó, igazságos és méltányos átmenet biztosítása létfontosságú lesz ahhoz, hogy a közvélemény elfogadja a szükséges lépéseket, és az átmenet mindenki számára sikerré válhasson. Ebbe beletartozik a nagyobb mértékű és méltányosabb munkaerőpiaci részvétel, a munkahely minőségére és a munkakörülményekre helyezett hangsúly mellett. A kisebbségek jogainak tiszteletben tartását szintén magában foglalja.

Ebben az összefüggésben a rendezett, jogszerű és jól kezelt migráció lehetőségeket teremthet az európai gazdaság számára a demográfiai változások kezelése révén, mind a migránsok származási országában, mind a célországokban. Az EU-ban jogosan és jogszerűen tartózkodó valamennyi migráns – kulturális, szociális vagy gazdasági – integrációja és teljes körű

részvétele a társadalmakban közös felelősség, és elengedhetetlen a társadalmi kohézió biztosításához⁵².

A fenntarthatósági átmenet megköveteli a hatékony és integrált szociális védelmi rendszerekbe való beruházást is, beleértve az olyan minőségi szolgáltatásokat, mint az oktatás, a képzés, az egész életen át tartó tanulás, az iskolán kívüli gondozás, az egészségügy és a tartós ápolás-gondozás. Ez elengedhetetlen ahhoz, hogy mindenki számára egyenlő esélyeket biztosítsunk és előmozdítsuk a gazdasági és társadalmi konvergenciát. Az egészségügyi rendszereknek mindenekelőtt úgy kell fejlődniük, hogy mindenki számára könnyen hozzáférhetőek és megfizethetőek legyenek – beleértve a gyógyszerekhez való jobb hozzáférést –, betegközpontúbbak legyenek, nagyobb hangsúlyt helyezzenek az egészségmegőrzésre és a betegségmegelőzésre. E rendszereknek továbbá több és jobb egészségügyi munkaerő-tervezéssel és munkaerőigény-előrejelzéssel kellene rendelkezniük, és szélesebb körben kellene alkalmazniuk a költséghatékony digitális technológiákat⁵³.

A szociális beruházásnak ezért továbbra is az EU és tagállamai kiemelt prioritásai között kell maradnia. A szociális Európáról szóló vitaanyag⁵⁴ fontos referenciapont, és részletesen megvizsgálja annak lehetőségeit, hogy lehetne szociális modelljeinket az előttünk álló kihívásokhoz igazítani. Az előrelépés szempontjából az EU-ra vonatkozó fő keret az uniós intézmények által 2017 novemberében kihirdetett szociális jogok európai pillére. A pillér célja a munka- és életkörülmények javítására irányuló megújult folyamat vezérlése. Meghatározza a fő elveket és jogokat a foglalkoztatási és szociális területen. Most a pillér megvalósítására kell összpontosítanunk. Előretekintve azt is biztosítanunk kell, hogy a pillér végrehajtása segítsen a megfelelő készségekkel felruházni az embereket azon megfelelő munkahelyek számára, amelyek a környezetbarát gazdaságra való átállást hivatottak előmozdítani.

A fenntarthatósági átmenetnek továbbra is segítenie kell a tagállamokat és a régiókat abban, hogy felfelé és egymás irányába növekedjenek, elkerülve ugyanakkor a tágabb regionális igazságtalanságokat és egyenlőtlenségeket az EU városi és vidéki területein belül és között.

Noha az EU területének 75 %-a vidéki jellegű, a városi területek adnak otthon az uniós népesség több mint kétharmadának. Ők generálják az uniós GDP mintegy 85 %-át, ők felelősek az energiahasználat 60–80 %-ért, és általában olyan kihívásokkal néznek szembe, mint a közlekedési torlódások, a megfelelő lakhatás hiánya, a légszennyezés és a romló infrastruktúra⁵⁵. Az uniós városfejlesztési menetrend végrehajtásának és fejlesztésének továbbra is prioritást kell élveznie, és intenzívebbé kell tenni a különböző fenntarthatósági politikákkal és más eszközökkel való szinergiákat.

A vidéki területek egyben az általunk fogyasztott élelmiszerek, energia és anyagok fő beszállítói, ezért döntő fontosságúak a fenntarthatósági átmenet szempontjából. A biogazdaság az egyik példa arra, hogy hogyan járulhatunk hozzá gazdaságunk dekarbonizációjához, miközben munkahelyeket teremtünk vidéken. A fenntartható turizmus és élelmiszerrendszerek szintén jó példái a vidéki területek gazdasági lehetőségeinek, amelyek magukban foglalják a kulturális és természeti örökség védelmét és megerősítését.

⁵² COM(2016) 377.

⁵³ 2017-ben Európa GDP-jét 9,6 %-ig terjedő mértékben fordították egészségügyi ellátásra, tehát egyre fontosabb az egészségügyi kiadások terén a hatékonyságra törekvés, és a felesleges kiadások megszüntetése.

⁵⁴ COM(2017) 206, Vitadokumentum Európa szociális dimenziójáról, 2017. április 26.

⁵⁵ Egyesült Nemzetek Szervezete, fenntartható fejlődési célok, 11. cél: A városok befogadóvá, biztonságossá, ellenállóképpessé és fenntarthatóvá tétele. Elérhető az alábbi címen: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/cities/>

Az olyan uniós intézkedések, mint a kohéziós politika és a vidékfejlesztési politikák, beleértve az intelligens falvakra irányuló uniós fellépést, önmagukban nem lesznek elegendők, ezért minden – nemzeti és regionális – szereplőnek ki kell vennie a részét a fenntarthatósági átmenet felgyorsításában, és olyan megfelelő szabályozási és egyéb megközelítéseket kell alkalmaznia, amelyek megerősítik a vidéki területeket és biztosítják az egyenlő életfeltételeket.

3.2 A fenntarthatósági átmenetet lehetővé tevő horizontális eszközök

3.2.1 Oktatás, tudomány, technológia, kutatás, innováció és digitalizáció

Az oktatás, a tudomány, a technológia, a kutatás és az innováció a fenntartható fejlődési célokat teljesítő fenntartható uniós gazdaság elérésének előfeltételei⁵⁶. Folytatnunk kell a figyelemfelkeltést, ismereteink bővítését és készségeink fejlesztését. Többet kellene befektetnünk ezeken a területeken, hogy a fenntartható fejlődési célok felé mozduljanak el.

Az oktatás, a képzés és az egész életen át tartó tanulás elengedhetetlen a fenntarthatósági kultúra megteremtéséhez. Az uniós vezetők megállapodtak abban, hogy törekednek az európai oktatási térség 2025-re történő kialakítására, amelynek célja az oktatásban, a képzésben és a kultúrában, mint a munkahelyteremtés, a gazdasági növekedés és a társadalmi méltányosság mozgatórugóiban rejlő lehetőségek maradéktalan kiaknázása. Az oktatás egyszerre önmagában érték, és a fenntartható fejlődés megvalósításának felbecsülhetetlen eszköze. Központi szerepet kell kapnia ezért a magas színvonalú befogadó oktatáshoz és képzéshez való egyenlő hozzáférés javításának az élet minden szakaszában, a kisgyermekkortól egészen a felsőoktatásig és felnőttoktatásig. Az oktatási intézményeket minden szinten bátorítani kell, hogy tevékenységeikhez iránymutatásként használják fel a fenntartható fejlődési célokat, és segíteni kell nekik olyan helyökké válni, ahol a fenntarthatósághoz szükséges készségeket nem csak oktatják, hanem aktívan alkalmazzák is. Foglalkozni kell továbbá az oktatási rendszerek reformjával és korszerűsítésével a zöld iskolák és zöld kampuszok építésétől kezdve a digitális gazdasághoz szükséges új készségek fejlesztéséig.

Az előrehaladás során a prioritások között kell lennie az IKT-készségek és az alapvető digitális kompetenciák javításának – az EU digitális oktatási cselekvési tervével összhangban⁵⁷ –, valamint a mesterséges intelligenciára helyezett hangsúlynak⁵⁸. Egyértelmű prioritás a digitális transzformáció erejének a fenntartható fejlődési célok teljesítése érdekében történő kiaknázása. Az EU teljes mértékben elkötelezett a kapacitás és szakértelem fejlesztése mellett az olyan kulcsfontosságú digitális technológiák terén, mint a hálózati összekapcsoltság, a dolgok internete, a kiberbiztonság, a blokklánc vagy a nagy teljesítményű számítástechnika, de ezzel egyidejűleg figyelmet fordít a digitális infrastruktúrák potenciális negatív externáliáira.

A mesterséges intelligencia olyan terület, ahol az EU lemaradt Kína és az Egyesült Államok mögött⁵⁹. Az EU-nak gyorsan fel kell zárkóznia, hogy ki tudja használni a gazdasági

⁵⁶ A tudományra, a technológiára és az innovációra vonatkozó szakpolitikák szerepe a fenntartható fejlődési célok végrehajtásának előmozdításában, A Rio+20, nevezetesen a fenntartható fejlődési célok nyomán követésével foglalkozó szakértői munkacsoport jelentése.

⁵⁷ COM (2018) 22 végleges.

⁵⁸ A Bizottság 2018 novemberében elindította a mesterségesintelligencia-figyelőt (AI Watch), amely a mesterséges intelligenciával kapcsolatos uniós és világszintű fejleményeket figyeli, és biztosítja a további intézkedésekhez szükséges elemzési bázist.

⁵⁹ Európai Bizottság, „USA-China-EU plans for AI: where do we stand?” (USA-Kína-EU tervek a mesterséges intelligencia területén: hol tartunk?) 2018. január. Elérhető az alábbi címen: https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/dem/monitor/sites/default/files/DTM_AI%20USA-China-EU%20plans%20for%20AI%20v5.pdf.

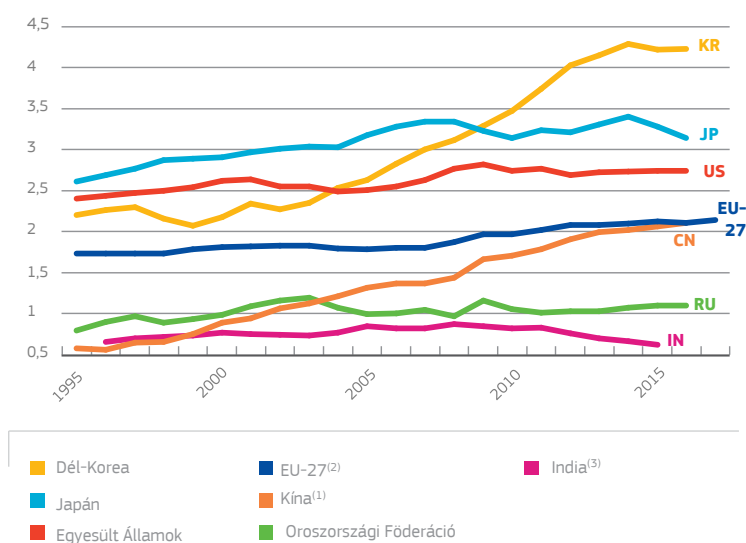
előnyöket, ugyanakkor vezető szerepe lehessen az ehhez az új technológiához társítani szükséges új etikai normák kialakításában. Ily módon az EU segíthet biztosítani, hogy a mesterséges intelligencia nettó haszonnal járjon az emberek élete és munkája számára. A mesterséges intelligencia azáltal, hogy azonnal képes feldolgozni nagy mennyiségű adatot, jelentős mértékben fokozhatja a termelékenységet számos olyan területen, mint az egészségügy, az energia, a mezőgazdaság, az oktatás és a környezetvédelem. A kutatók a mezőgazdasági ágazatban például jelenleg arra használják a mesterséges intelligenciát és a nagy adathalmazokat, hogy a termés hozamot a betakarítás előtt hónapokkal előre jelezzék, ezzel potenciálisan segítve a mezőgazdasági termelőknek a termelékenység növelésében, tájékozott növénytelepítési döntések meghozatalában és végső soron az élelmezésbiztonság fokozásában⁶⁰.

A kutatás és az innováció a változás katalizátoraként fontos szerepet tölt be. Eszközként szolgálnak a változás hatásainak elemzéséhez, és általuk biztosítható, hogy bármely átállás a jólétünk növekedéséhez vezessen. Segítségükkel pénzt takaríthatunk meg. Ha ma többet fektetünk be az innovációba és a technológiafejlesztésbe, hosszabb távon kisebb költségekkel érhetjük el az olyan hosszú távú szakpolitikai céljainkat, amelyek például az éghajlat-politikai és környezetvédelmi célokhoz kapcsolódnak. Európában rendelkezésre áll az ész, a készségek és a természetes kreativitás. Gazdag kutatói és innovátori közösségének erősségeire építve az EU kedvező helyzetben van ahhoz, hogy vezető szerepet vállaljon a zöld és inkluzív növekedéshez szükséges, áttörést jelentő olyan megoldások kidolgozásában és bevezetésében, amelyek az EU-ban, valamint világszerte is alkalmazandók lesznek.

E potenciál teljes mértékű kiaknázása érdekében azonban az uniós tagállamoknak növelniük kell a kutatási kiadásait. Az EU megállapodott arról, hogy 2020-ra az uniós tagállamok GDP-jének 3 %-át kutatásba, fejlesztésbe és innovációba kell befektetni, de még messze vagyunk e cél elérésétől.

⁶⁰ Jiaxuan You, Xiaocheng Li, Melvin Low, David B. Lobell, Stefano Ermon, „Sustainability and Artificial Intelligence Lab, Combining Remote Sensing Data and Machine Learning to Predict Crop Yield” (Fenntarthatóság és Mesterséges Intelligencia Labor, a távérzékelési adatok és a gépi tanulás kombinálása a termés hozam előrejelzésére). Elérhető az alábbi címen: <http://sustain.stanford.edu/crop-yield-analysis>

Kína az EU-t és az Egyesült Államokat felülmúló mértékben fektet be a kutatás-fejlesztésbe
K+F-intenzitás (összes kutatás-fejlesztési kiadások a GDP %-ában), 1995-2017.

Forrás: A Kutatási és Innovációs Főigazgatóság reformokkal és gazdasági hatással foglalkozó egysége - országadatok. Adat: Eurostat, OECD, UNESCO.
Megjegyzések: (1) CN: Hong Kong nem szerepel a kínai adatokban. (2) EU-27: Az Egyesült Királyságot nem számítva. (3) IN: Nem állnak rendelkezésre adatok a 2012., 2013. és a 2014. évről. Az értékeket az Európai Bizottság Kutatási és Innovációs Főigazgatósága (DG RTD) extrapolálta.

Uniós szinten a kutatási és innovációs keretprogramok a fenntartható versenyképesség, a növekedés és a beruházások katalizátorai. A fenntarthatósági átmenet felgyorsítása érdekében a kutatás- és innovációfinanszírozási igényeket ki kell egészíteni a beruházások stratégiai megközelítésével, amely lehetővé teszi, hogy az innovatív megoldások eljussanak a piacra, mivel ezek gyakran tőkeigényes és nagy kockázatú beruházásokat tesznek szükségessé. Az olyan eszközöket, mint az Európai Stratégiai Beruházási Alap, azért hozták létre, hogy segítsenek csökkenteni az ilyen beruházások kockázatát, és ezáltal vonzóbbá tegyék azokat a magánszférabeli érdekeltek számára. A nemrég javasolt Európai Innovációs Tanács is segíthet e tekintetben azáltal, hogy támogatja az élvonalbeli innovátorokat, induló vállalkozásokat, kisvállalkozásokat és kutatókat a nagy kockázatú innovatív projektek sikerre vitelében, a nemzetközi terjeszkedésben és a kölcsönös intellektuális inspiráció kihasználásában.

Az EU és tagállamai hangsúlyt helyezhetnének az olyan áttörést jelentő és forradalmi technológiák és innovatív vállalkozások finanszírozására, amelyek potenciálisan uniós és globális piacvezetőké válhatnak a fenntarthatósági átmenetben, valamint ezen innovációk eredményes és kellő időben történő alkalmazására. Különös figyelmet kell fordítani a fenntartható és innovatív gazdálkodási és élelmiszerrendszerekre, a tiszta technológiára, az emberi és az állati egészségre, az ökoszisztéma-megoldásokra, valamint az erőforrás-hatékony termékekre és termelési módszerekre. Emellett szükség van a fenntartható fejlődéshez szükséges innováció hatékony elterjedését ösztönző támogató szabályozási keretre.

Az EU-nak és tagállamainak emellett erősíteniük kellene a kutatók és a vállalkozások közötti kapcsolatokat is. Az uniós kutatási, fejlesztési és innovációs központok és inkubátorok fontosak a fenntartható fejlődés támogatásához, hogy a kutatók és vállalkozások találkozassanak, megoszthassák egymással a bevált gyakorlatokat és ösztönözhesék az innovációt. Bár a nagy vállalkozásoknak lehetnek eszközeik kutatási tevékenységeik házon belüli fejlesztésére, a kis- és középvállalkozások esetében gyakran nem ez a helyzet. A kutatóközösséghez fűződő erősebb és közvetlenebb kapcsolatok képesek áthidalni ezt a szakadékot.

Keretes írás: Az EU-szerte 40 innovációs központtal rendelkező Európai Innovációs és Technológiai Intézet (EIT) összefogja az oktatás, kutatás és az üzleti élet tudásháromszögét. Több **tudományos és innovációs társulást** (TIT) is útjára indítottak és továbbiak következnek. Ezek a társulások a **fenntartható fejlődési célokhoz kapcsolódó olyan fő uniós társadalmi kihívásokkal foglalkoznak**, mint az éghajlatváltozás, az energia, az élelmiszerek, az egészségügy, a nyersanyagok, a digitalizáció, a városi mobilitás és a korszerű gyártás. Az üzleti, kutatási és oktatási világból több mint 1200 partner közösen próbál megoldást találni ezekre a kihívásokra.

3.2.2 Pénzügy, árképzés, adózás és verseny

A tétlenség közép- és hosszú távon óriási költségekkel jár. Ugyanakkor a fenntarthatósági átmenet jelentős beruházásokat von maga után rövid távon, valamint a pénzügyi rendszer működési módjának átfogó elmozdulását. A fenntartható fejlődési célok megvalósításához a becslések szerint globálisan körülbelül 4,5–6 billió EUR-ra lesz szükség⁶¹. Mintegy 180 milliárd EUR további beruházás szükséges ahhoz, hogy megvalósítsuk az EU Párizsban vállalt, 2030-ra szóló célkitűzéseit, többek között az üvegházhatásúgáz-kibocsátás 40 %-os csökkentését. A közpénzeket jobban és intelligensebb módon kell a fenntartható fejlődési célok elérése felé irányítani, de igényeink nem teljesülhetnek anélkül, hogy a magánszektor is elmozdulna a fenntarthatóság felé. Az átmenet finanszírozásához szükséges források mozgósításának együtt kell járnia az olyan projektek finanszírozásának fokozatos megszüntetésével, amelyek hátrányosak a zöld és inkluzív gazdasági növekedés szempontjából.

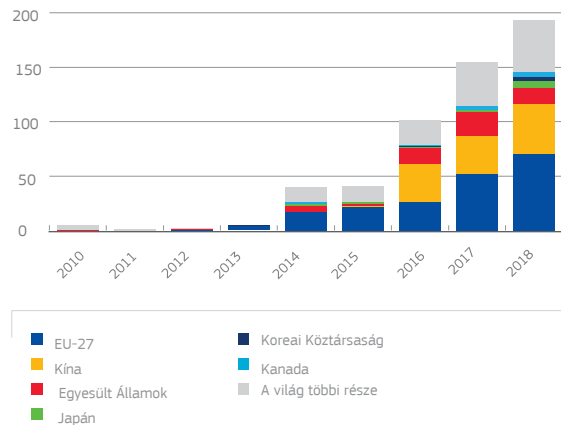
Az európai beruházási terv célja a magánfinanszírozás mozgósítása a közjó érdekében. 2015-ben indított finanszírozási ága, az Európai Stratégiai Beruházási Alap eddig összesen 370 milliárd EUR beruházást mozgósított az európai gazdaság modernizációjához szükséges kulcsfontosságú területeken. Idetartozik a megújuló energia, az energiahatékonyság, a kutatás, a fejlesztés és az innováció, valamint a szociális infrastruktúra, például a szociális vagy megfizethető lakhatás. A 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó következő költségvetési keretben a Bizottság a szociális szektor – többek között a szociális vállalkozások – költségvetési forrásainak megkétszerezését, és csak fenntartható infrastruktúrák finanszírozását javasolta. Az Európai Beruházási Bank Csoport már most az éghajlatváltozás elleni küzdelem világszerte legnagyobb multilaterális finanszírozója, beruházásainak legalább 25 %-át az éghajlatváltozás mérséklésére és az ahhoz való alkalmazkodásra fordítja.

A Bizottság továbbá – egy magas szintű szakértői csoport ajánlásai alapján – ütemtervet határozott meg annak érdekében, hogy megerősítse a finanszírozás szerepét a jól teljesítő, környezeti és társadalmi célokat megvalósító gazdaság kialakításában. A fenntarthatósági szempontú finanszírozásra vonatkozó cselekvési terv⁶² és az azt követő jogalkotási javaslatok segítenek a befektetőknek abban, hogy a fenntarthatósági szempontú beruházás világos kritériumai alapján tájékozott befektetési döntéseket hozzanak. Ez várhatóan elősegíti a fenntartható projektekbe történő szélesebb körű beruházások felgyorsítását és bővítését az EU-ban és világszerte egyaránt, valamint arra ösztönzi a befektetőket, hogy lépjenek ki a nem fenntartható beruházásokból.

⁶¹ Az Egyesült Nemzetek Kereskedelmi és Fejlesztési Konferenciája. Elérhető az alábbi címen: <http://www.eurasia.undp.org/content/rbec/en/home/blog/2017/7/12/What-kind-of-blender-do-we-need-to-finance-the-SDGs-.html>

⁶² A fenntartható finanszírozásra vonatkozó cselekvési terv. Elérhető az alábbi címen: https://ec.europa.eu/info/publications/180524-proposal-sustainable-finance_en.

A zöldkötvények száma növekszik, de arányuk továbbra is elhanyagolható a globális kötvénypiachoz viszonyítva (nagyjából 1%)
Országokénti éves zöldkötvény-kibocsátás

Forrás: Világbank, Bloomberg.

Nagyobb figyelmet kell fordítani a fenntarthatósági szempontú finanszírozás reálgazdasághoz való kapcsolódására, hogy a befektetők fenntartható termékek és szolgáltatások iránti megnövekedett keresletéhez megnövekedett kínálat párosuljon. E tekintetben kulcsfontosságú lesz az externáliák hatékony árazása. További erőfeszítéseket kell tenni az európai polgárok finanszírozási rendszerről való tájékoztatása érdekében, hogy jobban ismerjék az általuk finanszírozott vállalati tevékenységet, és tudatában legyenek annak, hogyan kérhetik számon az alapkezelőket, ha a pénzüket nem fenntartható módon kezelik.

Az EU vezető szerepet játszik a pénzügyi rendszer fenntartható pálya felé történő átfogó elmozdításában, a következők révén:

- ✓ **Közös értelmezés kialakítása:** egységes uniós osztályozási rendszer (taxonómia), amely meghatározza, hogy mely gazdasági tevékenységek fenntarthatók és azonosítja azokat a területeket, ahol a fenntarthatósági szempontú beruházás a legnagyobb hatást fejtheti ki.
- ✓ **A zöldrefestés kockázatának csökkentése:** standardok és címkék létrehozása a zöld pénzügyi termékek számára, hogy a befektetők könnyen azonosíthassák a zöld vagy alacsony szén-dioxid-kibocsátásra vonatkozó kritériumoknak megfelelő beruházásokat.
- ✓ **A fenntarthatóság beépítése a befektetési tanácsadásba:** annak előírása a biztosítók és befektetési vállalkozások számára, hogy az ügyfeleknek a fenntarthatósággal kapcsolatos preferenciáik alapján adjanak tanácsot.
- ✓ **Fenntarthatósági referenciamutatók kidolgozása és átláthatóságuk elősegítése.**
- ✓ **Az intézményi befektetők és az eszközkezelők kötelezettségeinek pontosítása:** annak biztosítása, hogy befektetési döntéseikben figyelembe vegyék a fenntarthatóságot, valamint a közzétételi követelmények erősítése.
- ✓ **A vállalati beszámolók átláthatóságának javítása:** a nem pénzügyi információk közzétételére vonatkozó iránymutatások felülvizsgálata.
- ✓ **A fenntarthatóság beépítése a prudenciális követelményekbe:** egy zöld támogatási tényező bevonása, amennyiben ez kockázati szempontból indokolt a pénzügyi stabilitás védelme érdekében.

Ahhoz, hogy a hatóságoknak maradjon pénzügyi kapacitása a fenntarthatósági átmenetbe történő beruházásra, fellépésre van szükség a fenntartható költségvetési reform minden szinten való megvalósítása érdekében is. Meg kell erősítenünk az adókijátszás és a társasági adó kikerülése elleni küzdelmet. Transznacionális együttműködésre van szükség az

adóparadicsomok problémájának kezeléséhez, amelyek aláássák mind az EU, mind a fejlődő országok adóalapját.

Alapvetően úgy kell kialakítani az uniós adórendszereket és árképzést, hogy azok tükrözzék a tényleges költségeket, kezeljék fő társadalmi és környezeti problémáinkat, és a gazdaság egészében viselkedésbeli változást indítsanak el. A fenntartható verseny a termelés és a felhasználás valós költségeit tükröző – az externáliákat internalizáló – árak függvénye⁶³.

A szabályozóknak, üzleti vezetőknek és a civil társadalomnak együtt kell működniük, hogy a fenntartható fejlődési célokkal összhangban egyenlő versenyfeltételeket biztosítsanak, és olyan fejlődést ösztönözzenek, amellyel a fenntartható termékek és szolgáltatások válnak a legmegfizethetőbbé.

Ez magában foglalná a költségvetési rendszerek olyan módosítását, hogy a tagállamok csökkentsék a munkát terhelő adókat, és növeljék a tőkére, a szennyezésre, az alulárazott erőforrásokra és más környezeti externáliákra kivetetteket⁶⁴. A „felhasználó fizet” és a „szennyező fizet” elveket a környezetkárosodás megelőzése és korrigálása, valamint az adófizetőkre háruló terhek elkerülése érdekében kell alkalmazni. Az EU-ban a munkából származó adóbevételek jelenleg nyolcszor magasabbak, mind a környezetvédelmi adókból származó bevételek, és az évek során csak kevés uniós tagállam csökkentette a munkát terhelő adók arányát, és növelte a környezetvédelmi adóké.

94%

Majdnem minden európai egyetért abban, hogy a nagy környezetszennyezők elsődleges felelőssége az általuk okozott károk helyrehozatala.

Eurobarométer álláspontok a környezettel kapcsolatban, 2017.

A közlekedés külső költségei nagyon jelentősek az EU-ban

Az Európai Bizottság tanulmányt készített a külső költségek internalizálásáról minden közlekedési mód tekintetében és a torlódásokra, balesetekre, szén-dioxid-kibocsátásra, zajra, légszennyezésre, élőhely-károsításra kiterjedően, valamint összevetette e költségeket a felhasználók által fizetett költségekkel. A cél annak felmérése, hogy a „felhasználó fizet” és a „szennyező fizet” elveket milyen mértékben alkalmazzák az EU-ban, valamint a negatív externáliák további internalizálási lehetőségeinek azonosítása. Az előzetes eredmények alapján az uniós tagállamokban a közlekedés külső költségeinek általános szintje évente körülbelül 1000 milliárd EUR, ami a GDP majdnem 7 %-ának felel meg. Ennek a 2019 közepére lezáruló tanulmánynak a megállapításai fontos adatokkal szolgálnak majd az uniós közlekedési politika jövőjéről szóló elkövetkező vitákhoz.

⁶³ Business and Sustainable Development Commission, „Better Business Better World, The report of the Business & Sustainable Development Commission” (Jobb vállalkozás, jobb világ, a Vállalkozási és fenntartható fejlődési bizottság jelentése), 2017. január.

⁶⁴ Business and Sustainable Development Commission, „Better Business Better World, The report of the Business & Sustainable Development Commission” (Jobb vállalkozás, jobb világ, a Vállalkozási és fenntartható fejlődési bizottság jelentése), 2017. január.

Azt is biztosítanunk kell, hogy az átmenet társadalmilag igazságos legyen, hogy az átmenet költségeinek felosztása méltányos legyen az adófizetők között, és hogy mindenki vegye ki a részét a költségekből. Az adók szükséges átcsoportosítása és a kontraproduktív pénzügyi ösztönzők – például a fosszilis tüzelőanyagokhoz nyújtott támogatások – megszüntetése visszalépésként érzékelhető, és rosszabbul érintheti a szegényeket. A politikai döntéshozóknak ezért minden releváns ösztönzőt aktiválniuk kell, és biztosítaniuk kell, hogy az átmenet – például az aktív munkaerőpiaci intézkedések, valamint az oktatás és képzés mellett – olyan intézkedésekkel járjon együtt, amelyek az adórendszereket és az adók összetételét progresszívebbé teszik, és figyelembe veszik a legkiszolgáltatottabb csoportokat⁶⁵.

Az idő előrehaladtával az uniós egységes piacon a negatív társadalmi és környezeti externáliák összehangolt adóztatása szintén fontos lesz ahhoz, hogy az EU el tudjon mozdulni a hatékonyabb és fenntarthatóbb gazdaság irányába, és egyenlő versenyfeltételeket biztosíthasson a vállalkozások számára⁶⁶. Ma az EU energiaadóztatásra vonatkozó jogi kerete például még mindig ellentmond az EU környezetvédelmi és éghajlat-politikai céljainak⁶⁷, ami káros hatással van az elfogadott szakpolitikai célokra. Az „Úton a hatékonyabb és demokratikusabb uniós adópolitikai döntéshozatal felé” című bizottsági közleménnyel⁶⁸ összhangban a változás szükséges feltétele lesz az egyhangú szavazástól való elmozdulás a Tanácsban.

Ezenkívül a verseny szintén fontos részét képezi a politikák átfogó kombinációjának és a fenntarthatósági átmenetnek. A versenypolitika hozzájárul a „gazdasági demokráciához” és az egyenlőséghez. Lehetővé teszi, hogy az árak, a minőség és a választék megfizethető legyen, és visszafogja a nem az érdekek alapján fenntartott, állandósult gazdasági erőt. A tények⁶⁹ arra utalnak, hogy a versenypolitika viszonylagosan előnyben részesíti a szegényebb háztartásokat a gazdagabb háztartásokkal szemben, és az erőforrások hatékonyabb elosztásához vezet, valamint ösztönzi az innovációt, különösen a technológiai élvonalban.

Keretes írás: Az EU állami támogatási politikája – különösen annak az elmúlt években történt korszerűsítése óta – a fenntarthatóságra irányul. Az EU-n belüli összes állami támogatás 94 %-át olyan közös érdeket képviselő horizontális célkitűzésekre fordították, mint például a környezetvédelem, a kutatás, a fejlesztés, az innováció és a regionális fejlesztés. A teljes kiadások 54 %-a környezetvédelmi és energiamegtakarítást támogatott⁷⁰.

⁶⁵ Adópolitikák az Európai Unióban: 2018. évi felmérés. Elérhető az alábbi címen:

https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/company-tax/tax-good-governance/european-semester/tax-policies-european-union-survey_en. A Bizottság 2018 decemberében tanulmányt kezdeményezett a megatrendekről (éghajlatváltozás, digitalizáció, a népesség elöregedése stb.), valamint az uniós gazdaságokra gyakorolt hatásokról, különös tekintettel az uniós adórendszerek fenntarthatóságára.

⁶⁶ COM (2019) 8 final.

⁶⁷ COM (2019) 8 final.

⁶⁸ COM (2019) 8 final.

⁶⁹ Dierx, Adriaan, Ilzkovitz, Pataracchia, Ratto, Thum-Thysen és Varga (2017), „Does EU competition policy support inclusive growth?” (Támogatja-e az uniós versenypolitika az inkluzív növekedést?), *Journal of Competition Law & Economics*, 13. kötet, 2. szám; OECD Factsheet on how competition policy affects macro-economic outcomes (OECD-tájékoztató: hogyan befolyásolja a versenypolitika a makrogazdasági eredményeket) (2014. október); Fabienne Ilzkovitz és Adriaan Dierx, „Ex-post economic evaluation of competition policy enforcement: A review of the literature” (A versenypolitika érvényesítésének utólagos gazdasági értékelése: a szakirodalom áttekintése), Versenypolitikai Főigazgatóság, 2015. június.

⁷⁰ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/scoreboard/index_en.html

3.2.3 Felelősségteljes üzleti magatartás, vállalati társadalmi felelősségvállalás és új üzleti modellek

A vállalkozások létfontosságú szerepet töltenek be a fenntarthatósági átmenetben. Az elmúlt évtizedekben – önkéntes alapon és a hatóságok által ösztönözve is – egyre több vállalkozás tette vállalati küldetése központi részévé a környezetvédelmi és társadalmi felelősséget. Egyre több vállalkozás tekinti a fenntartható fejlődési célokat a versenyképességi és növekedési stratégiája szerves részének. Megértették, hogy a felelősségteljes vállalkozás fenntarthatóbb nyereséghez és növekedéshez, új piaci lehetőségekhez, és a részvényesek számára hosszú távú értékhez vezethet.

Tekintettel az ellátási láncok növekvő összetettségére és globalizációjára, harmadik országokban is fontos előmozdítani a magas szintű fenntarthatósági standardok alkalmazását. Az uniós vállalkozások és fogyasztók üzleti gyakorlatai, fogyasztási és termelési mintái nem járulhatnak hozzá közvetetten az emberi jogok megsértéséhez vagy a környezet károsodásához a világ más részein.

Az EU az elmúlt két évben megerősítette a részvényesek⁷¹ és befektetők⁷² jogait, segítve őket abban, hogy megértsék a vállalatok teljesítményének pénzügyi és nem pénzügyi szempontjait, és lehetővé téve számukra, hogy jobban elszámoltassák a vállalatokat. Az EU emellett új környezetvédelmi és társadalmi kritériumokat vezetett be közbeszerzési jogszabályaiban, hogy társadalmilag felelős termékek és szolgáltatások fejlesztésére ösztönözze a vállalkozásokat. Az EU elfogadta a konfliktusövezetből származó ásványokról szóló rendeletet⁷³ annak biztosítása érdekében, hogy az uniós vállalkozások csak olyan felelős forrásokból hozzanak be bizonyos ásványokat és fémeket, amelyek nem használják fel a nyereséget fegyveres konfliktusok finanszírozására. Ebben az összefüggésben a fenntarthatósági szempontú finanszírozásról szóló nemrégiben elfogadott cselekvési terv is lényeges, mivel fenntarthatóbb projektekkel köti össze a finanszírozási rendszert⁷⁴.

⁷¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/828 irányelve (2017. május 17.)

a 2007/36/EK irányelvnek a hosszú távú részvényesi szerepvállalás ösztönzése tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg)

⁷² Az Európai Parlament és a Tanács 2014/95/EU irányelve (2014. október 22.) a 2013/34/EU irányelvnek a nem pénzügyi és a sokszínűséggel kapcsolatos információknak bizonyos nagyvállalkozások és vállalatcsoportok általi közzététele tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg).

⁷³ A konfliktusövezetből származó ásványokról szóló (EU) 2017/821 rendelet.

⁷⁴ https://ec.europa.eu/info/publications/180524-proposal-sustainable-finance_en#investment. A vállalati társadalmi felelősségvállalás (CSR)/felelős üzleti magatartás (RBC) és az üzleti vállalkozások emberi jogi felelőssége terén elért uniós haladás átfogóbb bemutatására 2019 elején az uniós ipari napok keretében kerül sor.

Ugyanakkor egyértelmű, hogy minden szinten többet lehetne tenni. Uniós szinten számos megfelelő intézkedés és olyan járható út azonosításán kell dolgozni, amelyekkel jobban előmozdítható a fenntartható üzleti magatartás, ami további eredményeket hoz, és megerősíti az uniós vállalkozások versenyelőnyét ezen a területen. El kell gondolkodnunk azon, hogy a vállalkozások milyen formában ösztönözhetők tovább arra, hogy a fenntartható fejlődési célokat beépítsék működésükbe, ideértve a kialakulóban lévő technológiákban és a körforgásos gazdaságban rejlő lehetőségek feltárását is. Az EU-nak a belső és külső fellépései során egyaránt folytatnia kell a felelős üzleti magatartásra vonatkozó nemzetközileg elfogadott iránymutatások és elvek – mint például az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-irányelvek – alkalmazásának előmozdítását. Ez az egyenlő versenyfeltételek nemzetközi szinten történő biztosítása érdekében is fontos.

Előretekintve a közösségi gazdaság – ahol a fogyasztók közvetlen kapcsolatban állhatnak egymással – fontos hozzájárulást tehet a fenntartható növekedéshez és a fenntarthatóbb üzleti modellek kialakulásához, amennyiben felelősségteljes módon ösztönzik és fejlesztik. Jelenleg az EU-szerte különböző szabályozói reakciók sokfélesége a hagyományos piaci szereplők, az új szolgáltatók és fogyasztók számára egyaránt bizonytalanságot teremt, és akadályozza az uniós közösségi gazdaság és a hozzá kapcsolódó új és innovatív szolgáltatások növekedését.

A szociális vállalkozás – amelynek célja a közösségi alapú problémák megoldása – szintén fontos szerepet játszhat a fenntarthatósági kihívások kezelésében, miközben elősegíti a helyi inkluzív növekedést és munkahelyteremtést, a közös jólétet és a társadalmi befogadást. A jelenlegi szociális vállalkozások jellemzően meghatározott szegmensekre koncentrálnak – különösen helyi viszonyok között –, és nehezen terjeszkednek az EU-ban. A finanszírozás továbbra is jelentős kérdés, ezért az EU több forrást szán a szociális vállalkozásoknak. A közösségi gazdasághoz hasonlóan a bonyolult vagy hiányzó szabályozási keret és a helyi szintű korlátozások szintén akadályt jelenthetnek. Franciaországban például egy 2014-ben bevezetett külön jogi keret elismerte az ágazat sajátosságait, és új lendületet adott ezeknek a vállalkozásoknak.

3.2.4 Nyitott és szabályokon alapuló kereskedelem

A nyitott és szabályokon alapuló kereskedelem a jólétünk és partnereink jóléte fokozásának, életszínvonalunk növelésének, valamint bolygónk és demokráciáink fenntarthatósága fokozásának egyik legjobb eszköze. Ha sikeresen meg kívánjuk valósítani a fenntartható Európát egy fenntartható világban, fontos, hogy multilaterális intézményeinket és a bilaterális és multilaterális kereskedelmi megállapodásainkat a globális standardok formálására használjuk fel.

A protekcionista tendenciák és a „hazám az első” megközelítés hajlamosak konfliktusokat generálni. Ezen túlmenően nagymértékben akadályozzák a fenntartható bolygó kialakítását, amely tipikusan nemzetközi együttműködést igénylő célkitűzés. Számos okból az EU alapvető érdeke a multilaterális rendszer határozott támogatása és fenntartása.

A fenntarthatósági átmenet kapcsán még aktívabban kell együttműködnünk a hasonlóan gondolkodó partnerekkel olyan progresszív új szabályok megtárgyalása céljából, amelyek figyelembe veszik az Egyesült Nemzetek 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendjét. Ez utóbbi elismeri a szabályokon alapuló multilaterális kereskedelmi rendszer – középpontjában a Kereskedelmi Világszervezettel (WTO) – kulcsszerepét a fenntartható fejlődési célok elérésében. Elengedhetetlenek ezért az EU folyamatban lévő konstruktív erőfeszítései a WTO modernizálására.

Ahol a jelenlegi hatalmak visszakoznak a nemzetközi kereskedelmi ügyletek kapcsán, ott az EU számára lehetőségek merülnek fel. A világon a legfejlettebb és közel félmilliárd fogyasztót magában foglaló belső piaccal rendelkező Unió beléphet, ahol mások kilépnek, és ezt meg is tette. Sőt, új és fenntarthatóbb alapokra helyezi a kereskedelmet. Már az összes új uniós kereskedelmi és beruházási megállapodás tartalmaz egy fejezetet a fenntartható fejlődésről, amely követi és előmozdítja a szociális és környezetvédelmi normákat. A 2018 júliusában Japánnal aláírt gazdasági partnerségi megállapodás az első olyan megállapodás, amely részletezi a Párizsi Megállapodás keretében tett kötelezettségvállalásokat. Az EU és Kanada 2018 szeptemberében megállapodott arról, hogy az átfogó gazdasági és kereskedelmi megállapodás (CETA) keretében együttműködnek a kereskedelem és az éghajlatváltozás terén. Az EU a Chilével kötött társulási megállapodás aktualizálása során a társadalmi nemekkel kapcsolatos rendelkezésekről tárgyal.

Keretes írás: A Juncker elnök vezette Bizottság nyolc kereskedelmi megállapodást kötött vagy kezdett alkalmazni 15 országgal, köztük Kanadával, Ukrajnával, Szingapúrral, Vietnámmal, Japánnal, valamint több afrikai és csendes-óceáni országgal⁷⁵. Az EU jelenleg világszerte 70 országgal megkötött 39 kereskedelmi megállapodással rendelkezik. A kereskedelemre és a fenntartható fejlődésre vonatkozó rendelkezések 2010 óta az uniós szabadkereskedelmi megállapodások központi elemét képezik.

A Bizottság 15 pontban javasolta az uniós kereskedelmi megállapodások kereskedelemre és fenntartható fejlődésre vonatkozó fejezetei alkalmazásának és érvényesítésének megerősítését⁷⁶. A hangsúly a különböző szereplők közötti szorosabb együttműködésen, a hatékonyabb végrehajtáson – többek között a meglévő vitarendezési mechanizmus keretében a fenntarthatósági fejezetek magabiztosabb alkalmazásával –, és a jobb kommunikáción és nagyobb átláthatóságon van.

A fejlődő országok támogatását célzó erőfeszítései részeként az EU az általános vámkedvezmény-rendszer keretében egyoldalú kereskedelmi kedvezményeket biztosít. E kedvezmények feltétele, hogy a kedvezményezett országok betartsák az emberi és munkavállalói jogokra, a környezetvédelemre és a jó kormányzásra vonatkozó alapvető nemzetközi egyezményeket és megállapodásokat, és így arra ösztönzik a fejlődő országokat, hogy gazdasági növekedési modelljüket fenntartható alapokra építsék. Ezen egyezmények elveinek súlyos és rendszeres megsértése esetén a Bizottság átmenetileg visszavonhatja a kedvezményeket.

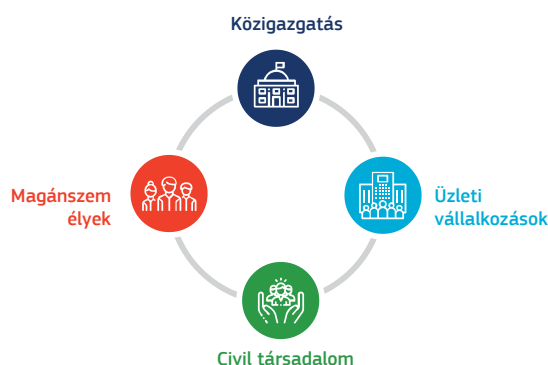
3.2.5 Irányítás és a szakpolitikák koherenciájának biztosítása minden szinten

A fenntartható fejlődési célok megvalósításán keresztül történő, az összes európai polgár javát szolgáló valódi fenntarthatósági változáshoz átfogó megközelítésre van szükség. Az EU-nak, tagállamainak és partnereinek figyelembe kell venniük a különböző fenntarthatósági kihívások és lehetőségek közötti összefüggéseket, és támogatniuk kell a különböző szakpolitikai területek, ágazatok és döntéshozatali szintek közötti koherenciát.

⁷⁵ Kamerun, Elefántcsontpart, Ghána, valamint az SADC-GPM-államok: Botswana, Lesotho, Mozambik, Namíbia, Dél-Afrika és Sváziföld.

⁷⁶ A Bizottság szolgálatainak nem hivatalos dokumentuma. Elérhető az alábbi címen:
http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/february/tradoc_156618.pdf.

Valamennyi érdekelt félnek aktívan részt kell vennie a fenntarthatósági átmenetben

A jogállamiság, a demokrácia és az alapvető jogok tiszteletben tartása határoz meg minket. Ezek az uniós szerződésekben meghatározott, alku tárgyát nem képező elvek, és ezek alkotják építményünk alapjait. Ezek az elvek az Egyesült Nemzetek 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendjének és a fenntartható fejlődési céloknak is szerves részét képezik. Ugyanez érvényes a béke, az igazságosság és a szilárd intézmények elveire is, amelyek mellett az EU mindig határozottan kiállt. Ezek az elvek és közös értékek nem érvényesülnek automatikusan, ezért azokat az EU-nak, a tagállamainak és valójában minden európainak meg kell tartania, fenn kell tartania és meg kell erősítenie. A szociális partnereknek fontos hozzájárulást kell tenniük. A partnerségeket fenn kell tartani és meg kell erősíteni, hogy a hatékony irányítás és a megfelelő szakpolitikai koherencia egyaránt biztosított legyen.

Ezen alapelveken túl az általános szakpolitikai koherencia is elengedhetetlen, amely a tervezésre, a tényalapú szakpolitikákra, az inkluzivitásra, a hatékonyságra, a szubszidiaritás és az arányosság tiszteletben tartására, valamint a mérésre és nyomon követésre épül. E tekintetben létfontosságú a jogalkotás minőségének javítása és a jobb irányítás is minden szinten. Minden szakpolitikai lehetőség vonatkozásában alapos hatásvizsgálatra van szükség, és minimálisra kell csökkenteni és mérsékelni kell a gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi szakpolitikai célok közötti kompromisszumokat. A fenntartható szakpolitikai koherenciát veszélyeztető végrehajtási hiányosságokat is hatékony és strukturális módon kezelni kell.

A fenntartható fejlődési célok nem kezelhetők elkülönülten, és legtöbbjük több szakpolitikai területre is kiterjed. Ezért a közigazgatások közötti jobb együttműködést a különböző szakpolitikai területek jobb koherenciájának kell kísérnie. Az élelmiszer-, az energia- és a vízkészlet-gazdálkodás szorosan kapcsolódik egymáshoz. Ugyanez vonatkozik például a közlekedésre, a levegő minőségére és az egészségre. Az úgynevezett nexus-módszer minden szinten több ágazatra kiterjedő projekteket kíván meg, amelyek kezelik a fenntartható fejlődési célok közötti kapcsolatokat. Az Európai Bizottság ezt a megközelítést követte egy olyan belső munkamódszer elfogadásával, amely áttöri a biztosok és az összes bizottsági alkalmazott közötti falakat.

A szakpolitikai koherencia nem csupán belső szinten alkalmazandó, hanem a belső politikák külső dimenzióra gyakorolt hatását tekintve is, és fordítva. Gondoskodunk kell arról, hogy ne exportáljuk ökológiai lábnyomunkat vagy teremtsünk szegénységet, egyenlőtlenséget és instabilitást a világ más részein. Európaiként kétségtelenül tudatában vagyunk annak, hogy a máshol jelentkező negatív hatások bumeráangként hatnak vissza saját gazdaságunkra és társadalmunkra, például a migráció okainak súlyosbítása miatt. Az EU elkötelezett a

szakpolitikai koherencia mellett egy olyan fejlődés érdekében, amely biztosítja, hogy az EU belső politikái által a fejlődő országokra kifejtett hatást szisztematikusan figyelembe vegyék. A kapcsolódó monitoringot integrálták a Bizottságnak az Egyesült Nemzetek 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendjéhez kapcsolódó nyomonkövetési intézkedéseibe⁷⁷.

A sikeres szakpolitikáknak világos és mérhető célkitűzéseket kell meghatározniuk, hogy nyomon lehessen követni az előrehaladást, és az eredményeket közzé lehessen tenni. Következő lépésként uniós szinten ki lehetne dolgozni az ilyen célokra és egy nyomonkövetési rendszerre vonatkozó megállapodást. Az Európai Tanács üdvözölte a Bizottság azon szándékát, hogy az Egyesült Nemzetek 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendjére vonatkozó átfogó végrehajtási stratégiájának 2019. évi előkészítéseként közzéteszi ezt a vitaanyagot, amely az eljárás részét képezheti.

A fenntartható fejlődési célok végrehajtásához uniós, nemzeti, regionális és helyi szintű hatékony együttműködésre is szükség van. A szubszidiaritással, az arányossággal és a „kevesebbet hatékonyabban” megközelítéssel foglalkozó munkacsoport munkáját követő, „A szubszidiaritás és az arányosság elve szerepének megerősítése az uniós politikai döntéshozatal során” című bizottsági közlemény ajánlásai ennek megvalósításához szolgálnak ütemtervvel⁷⁸. A Bizottság és más uniós szervek mindenekelőtt a városok és a régiók között a bevált gyakorlatok cseréjét segíthetnék elő, és meghatározhatnák a fenntartható fejlődési célok megvalósítását célzó, határokon átnyúló területi megközelítés paramétereit.

Természetesen a civil társadalomnak, a magánszektornak és a tudományos életnek is részt kell vennie a beszélgetésben és az intézkedések végrehajtásában. Az Európai Bizottság által 2017-ben létrehozott, a fenntartható fejlődési célokkal foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő platform⁷⁹ pozitív gyakorlatnak bizonyult a több területet érintő elképzelések összefogásában. A platform rendkívüli mértékben járult hozzá a Bizottság munkájához, eredményei e vitaanyag mellékletét képezik. A fenntarthatósági szempontú finanszírozással foglalkozó magas szintű szakértői csoport egy másik pozitív példája az ágazatközi együttműködésnek, amely alapvető volt a fenntarthatósági szempontú finanszírozásról szóló bizottsági cselekvési terv elkészítéséhez.

A különböző fenntartható fejlődési célok közötti kölcsönös függőség kezelése céljából a versengő érdekek széles körére kiterjedő összetett kihívások esetében tovább lehetne ösztönözni a több érdekelt felet tömörítő partnerségeket.

Másrészt, a többszintű irányítási megközelítés megköveteli, hogy az uniós erőfeszítések jól kifejezésre jussanak a globális irányítási szinten. A fenntartható fejlődési célok végrehajtása során számos olyan kihívással kell foglalkoznunk, amelyek nem ismernek határokat. Ezért szükség van egy erőteljesebben kifelé tekintő irányvonalra, szoros együttműködésben az EU partnereivel a világ minden tájáról, minden szinten. Az ENSZ-nél a magas szintű politikai fórum játszik kulcsszerepet, mindenekelőtt a haladás nyomon követésében. Az EU, mint a multilateralizmus határozott szószólója, vezető szerepet vállalhat abban, hogy biztosítsa a

⁷⁷ A fejlesztési szempontú szakpolitikai koherenciáról szóló 2019. évi uniós jelentés számol be az előrehaladásról, amelyet ezzel a vitaanyaggal együtt tesznek közzé: Európai bizottsági szolgálati munkadokumentum (2019)20.

⁷⁸ COM (2018) 703 végleges. Elérhető az alábbi címen: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-principles-subsidiarity-proportionality-strengthening-role-policy-making_hu.pdf és https://ec.europa.eu/commission/priorities/democratic-change/better-regulation/task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_hu.

⁷⁹ Elérhető az alábbi címen: https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/global-topics/sustainable-development-goals/multi-stakeholder-platform-sdgs_en.

fenntartható fejlődési célok felé tett előrehaladásról szóló megfelelő jelentéstételt, és minden partner esetében ragaszkodik a szigorú végrehajtáshoz és nyomon követéshez.

4 Az EU mint a fenntartható fejlődés globális irányadója

Az EU és az ENSZ természetes partnerek a mindenki számára biztonságosabb és jobb világ kialakítására tett erőfeszítések terén. Nem újabb falakra van szükségünk, hanem arra, hogy mindenki tiszteletben tartsa a globális szabályokat. A szabályokon alapuló rendszer a legjobb eszköz gazdaságunk és társadalmunk fenntarthatóságának biztosítására. Csak a multilaterális diplomácia útján oldhatók meg a nemzetközi kihívások. Az EU kül- és biztonságpolitikára vonatkozó globális stratégiája a különböző területeken átívelő prioritásként ismeri el a fenntartható fejlődési célok fontosságát. Az EU és a tagállamok részéről összehangolt erőfeszítésekre van szükség a világ többi részéhez fűződő kapcsolataik terén.

Az erőszakos konfliktusok különösen az elmúlt öt évben tapasztalható globális fellángolása ismételten arra emlékeztet bennünket, hogy az EU békéje és biztonsága az EU azon képességétől is függ, hogy hozzá tud-e járulni a béke megszilárdításához és fenntartásához a világ többi részén. Béke- és otthonteremtéssel kapcsolatos tapasztalatai puha hatalmat és hitelességet biztosítanak az EU-nak a fenntartható béke és jólét megteremtésén fáradozó globális szereplőként.

Az EU-nak kötelessége továbbra is megosztani másokkal a globális problémákat kezelő fenntartható megoldásokat, mivel szakpolitikáink csupán korlátozott hatást gyakorolhatnak bolygónkra, ha mások teljesen ellentétes politikát követnek. Ha segítünk másokat abban, illetve bátorítunk másokat arra, hogy csatlakozzanak fellépéseinkhez, az EU egyenlő versenyfeltételeket kényszeríthet ki, melyek keretében mindenki azonos feltételek mellett versenyez. Ezenkívül az uniós megoldások megosztása külvilággal több munkahelyet és nagyobb fenntartható növekedést eredményez – nemcsak a partnerországokban, hanem az EU-n belül is.

Végezetül a zöld és inkluzív gazdasági átalakulás legsikeresebb végrehajtása érdekében globális partnereinket is meg kell nyernünk az ügy számára, és egyértelművé kell tennünk, hogy az alapvető értékeinken és elveinken alapuló globális fenntartható fejlődési modell a legjobb módszer a jólét megosztásához és egy fenntartható világ kialakításához. Ezért az EU fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatos belső munkája és annak kivetítése a külvilág felé tulajdonképpen ugyanannak az érmének a két oldala. Az EU érdekében áll, hogy vezető szerepet játsszon az ENSZ 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendjének végrehajtásában, külső tevékenysége útján globális szinten is.

Az EU és a tagállamok világszinten a legnagyobb fejlesztéspolitikai és humanitárius segítséget nyújtó donorok. Az EU kollektívan kötelezettséget vállalt arra, hogy legalább az EU éves bruttó nemzeti jövedelmének 0,7 %-ára emelje a hivatalos fejlesztési támogatásokhoz való hozzájárulását. Az EU 150 partnerországgal működik együtt világszerte, és az uniós fejlesztési együttműködés egyszerre eszköz ahhoz, hogy egyrészt kiemlje az embereket a szegénységből és biztosítsa méltóságuk megőrzését és az egyenlő elbánást, másrészt pedig ahhoz, hogy békés, igazságos és befogadó társadalmak alakuljanak ki. A válságok elhúzódó jellege arra kényszeríti az EU-t, hogy összehangolt erőfeszítések révén továbbra is egy időben kezelje a humanitárius szükségleteket és küzdjön a szegénység, a kényszerű lakóhelyelhagyás és az instabilitás kiváltó okai ellen.

A fejlesztési politikáról szóló új európai konszenzus kimondottan az ENSZ 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendjének megvalósítása felé kormányozza az EU tevékenységét, melynek elsődleges célja a szegénység felszámolása. A konszenzus egyik legfontosabb erőssége, hogy az EU és minden egyes tagállam arra irányuló együttes kötelezettségvállalását testesíti meg, hogy jobban működjenek együtt, többek között közös programozás és a helyszínen megvalósított hatékonyabb koordináció révén. Ez az új orientáció várhatóan tovább tökéletesedik majd a jövőbeli uniós külső finanszírozási eszközzel, amelyet kifejezetten a fenntartható fejlődési célok végrehajtásának támogatására terveztek.

A fenntartható fejlődési célok mentén folytatott szakpolitikai párbeszédnek útján a továbbiakban is aktívan bevonjuk a partnerországokat, amire pénzügyi támogatásunkkal és fejlesztési együttműködésünkkel karöltve kerül sor. Az EU-nak az afrikai, karibi és csendes-óceáni országokkal kialakítandó, a jelenlegi Cotonoui Megállapodás helyébe lépő új partnersége is azt célozza, hogy a fenntartható fejlődési célok megvalósítása útján növekedjen a jólét. Az előrehaladás folyamán az EU és a tagállamok különös fontosságot kell, hogy tulajdonítsanak annak, hogy erős partnerséget és együttműködést alakítsanak ki az egyenlő félként kezelt Afrikával. Az EU erőteljes érdeke egy gazdaságilag és politikailag fejlődő afrikai kontinens, amely jobb lehetőségekkel rendelkezik a növekedés, a helyi foglalkoztatás, az új üzleti modellek és az Európával kialakított kölcsönösen előnyös kereskedelmi kapcsolatok tekintetében. Ezzel párhuzamosan az EU-nak a jobban haladó fejlődő országokkal folytatott, gazdasági ágazatok széles skáláján megvalósuló együttműködése jelentős hatást gyakorolhat a globális fenntartható fejlődésre.

Továbbra is prioritást élvez, hogy a magánszektor is teljes mértékben az ügy mellé álljon, és ösztönzést kapjanak a fenntarthatósági szempontú beruházások az EU határain túl is. Az európai külső beruházási terv új szabványt teremtett a közfinanszírozás felhasználása terén, melynek célja a fenntartható fejlődést segítő magánberuházások ösztönzése a partnerországokban – Afrikával és az EU szomszédságával kezdve⁸⁰. A 2018 szeptemberében elindított fenntartható beruházásokra és munkahelyekre irányuló Afrika–Európa szövetség jelentős potenciállal rendelkezik a fenntartható beruházások felszabadítására, melynek távlati lehetőségei között mintegy 10 millió afrikai munkahely létrehozása szerepel csupán a következő öt évben.

Mivel a fejlődő országok különös nehézségekkel szembesülnek a megfelelő finanszírozáshoz jutás terén a fenntartható infrastruktúrával és energiahatékonysággal kapcsolatos szükségleteik tekintetében, a pénzügyi piacok globális jellege jelentős lehetőségeket kínálhatna valamennyi ország átállási útjának támogatása terén azáltal, hogy kapcsolatot teremtené a helyi szükségletek és a globális finanszírozási források között. A különböző joghatóságok fenntarthatósági szempontú finanszírozási kezdeményezéseinek és eszközeinek összehangolása kompatibilis piacokat eredményezne a határokon átnyúló fenntarthatósági pénzügyi eszközök számára, méretnagyságból adódó gazdaságosságot biztosítana és segítene elkerülni a fragmentációt. Ez jelentős új beruházási lehetőségeket teremtené a vállalkozások és a pénzügyi szektor számára világszerte.

Az EU célja, hogy a fenntartható növekedést globális szinten támogató pénzügyi rendszer kialakítására irányuló nemzetközi erőfeszítések összehangolásának élén álljon. Az

⁸⁰ 2017. szeptemberi bevezetése óta áttételesen több mint 37 milliárd EUR beruházáshoz járult hozzá, amivel jó úton jár annak a 2020-as célkitűzésnek a teljesítése felé, hogy 44 milliárd EUR értékű fenntartható fejlődésbe történő beruházást segítsen elő áttételesen 2020-ig.

együttműködés megerősítése és a szinergikus lehetőségek kihasználása érdekében célszerű lenne kialakítani azon joghatóságok – fejlett és fejlődő országokat egyaránt tömörítő – nemzetközi hálózatát, amelyek elkötelezettek a fenntarthatósági szempontú finanszírozás előmozdítása mellett. Egy koherens nemzetközi stratégia és szerkezet, amely olyan intézmények erőfeszítéseit egyesítené, mint például a Világbank-csoport, a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet, az Európai Beruházási Bank és az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank, hozzájárulna a fenntarthatóság finanszírozásának kiterjesztéséhez, valamint a nemzetközi beruházóknak a fenntarthatósági szempontú beruházások felé tereléséhez világszerte. Az új pénzügyi technológiák és az innovatív finanszírozási megoldások további remek lehetőségeket kínálnak a globális beruházók és a fenntartható projektek közötti kapcsolat megerősítéséhez.

Az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás egyre inkább a világ békéjét és biztonságát fenyegető egyik legnagyobb fenyegetéssé válik, és döntő fellépés hiányában ezek még nagyobb globális kockázatok forrásává fognak válni, ideértve a kényszerű lakóhelyelhagyást és a migrációt is. Az EU-nak e törekvések élére kell állnia, ideértve a Párizsi Megállapodás szigorú végrehajtását, valamint a közlekedési ágazat dekarbonizálációját célzó nemzetközi erőfeszítések végrehajtását is. Az EU kötelező erővel bíró globális megállapodásokat kezdeményezhetne a körforgásos gazdaság, az erőforrások hasznosítása és a biológiai sokféleség terén is.

A zöld és inkluzív gazdasági átalakulás úttörőjeként, a nemzetközi szabályok erőteljes előmozdításával mi írhatjuk elő a szabványokat a világ számára, valamint komoly versenyelőnyre tehetünk szert a globális piacokon.

5 Forgatókönyvek a jövőt illetően

Az EU teljes mértékben elkötelezte magát az ENSZ 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendjéhez való hozzájárulás és annak végrehajtása mellett. Már a láthatáron van az új ötéves szakpolitikai ciklus, ezért ideje megegyezni arról, hogyan feleljünk meg kollektív kötelezettségvállalásainknak. Az uniós intézményeknek el kell dönteniük, hogy milyen struktúrákat, eszközöket és szakpolitikákat fognak kialakítani a fenntartható fejlődési célok végrehajtása és megvalósítása, valamint partnereink segítése és útba igazítása érdekében. Különböző elképzelések születtek arról, hogy hogyan lehet mindezt a legjobban megvalósítani, és minden egyes intézménynek – a Parlamentnek, a Tanácsnak és a Bizottságnak – megvannak a Szerződések és nemzetközi kötelezettségvállalásaink szerinti saját felelősségei.

2018 októberében az Európai Tanács üdvözölte a Bizottság azon szándékát, hogy vitaanyagot tesz közzé, mely kikövezné az utat egy 2019. évi átfogó végrehajtási stratégia előtt.

Ez a vitaanyag az Európai Tanács iránymutatásai alapján három különböző forgatókönyvet vázolt fel annak érdekében, hogy ezek mentén vitathassák meg azt, hogy miként lehetne a legjobban megvalósítani a fenntartható fejlődési célok végrehajtását, valamint hogy a szerepek felosztása hogyan lenne a leghatékonyabb. A Bizottság szándéka szerint az e dokumentumban felvetett gondolatok alapján folyhat majd a vita a polgárok, az érdekelt felek, a kormányok és az intézmények között a következő hónapokban, amely inspirálhatná az EU 2019–2024 időszakra szóló stratégiai menetrendjének elkészítését és az Európai Bizottság következő elnöke ennek alapján határozhatná meg prioritásait.

Mindhárom forgatókönyv azon a közös feltevésen alapul, hogy az EU tagállamai, a vállalkozások és a civil társadalom széles körben elismeri: fokozottabb kötelezettségvállalásra van szükség, ha az EU és a világ fenntartható jövőt akar biztosítani és meg akarja valósítani a fenntartható fejlődési célokat 2030-ig és azon túl – mindezt a modern gazdaság, a tiszta környezet és polgáraink jóléte érdekében, egyúttal biztosítva bolygónk élıhetőségét is.

Azt is egyetértés övezi, hogy bár a fenntarthatósági tevékenységek európai léptéket tesznek szükségessé, végső soron csak globális megközelítéssel érhetünk el igazi sikereket. Ezenkívül ahhoz, hogy az európai kontinensen továbbra is virágozzon a jólét, a fejlődő világ jelentős részének támogatásra van szüksége a gazdasági és társadalmi felzárkózáshoz. Hasonlóképpen a fejlődő országok gazdasági haladásának a fenntartható fejlődési célok mentén történő támogatása hozzájárul az EU stratégiai érdekeinek széles skálájához, többek között az irreguláris migráció csökkentéséhez is. A 193 állam által aláírt fenntartható fejlődési célok kínálják a legjobb és legmodernebb globális és átfogó keretet, amely a munkánk alapjául szolgálhat.

Az európai vita most arról szól, hogy mit kell tennünk és hogyan. A három forgatókönyv különböző válaszokat vázol fel, de mindegyik abból indul ki, hogy az EU jelentős versenyelőnnyel rendelkezik ahhoz, hogy megadja a globális irányt a világnak, és sikeresen megtegye az első lépést. Ezek a forgatókönyvek nem korlátozóak és nem is előíróak. Céljuk, hogy különböző lehetőségeket kínáljanak fel, valamint irányt adjanak a vitához és a gondolkodáshoz. A végső eredmény valószínűleg a különböző forgatókönyvek egyes elemeinek kombinációjából áll majd össze.

1. forgatókönyv: Átfogó uniós stratégia a fenntartható fejlődési célokról, amely megadja az irányt az EU és a tagállamok tevékenységeihez

Az előttünk álló kihívások megválaszolásának egyik lépése, hogy a lehető legmagasabb uniós politikai szinten szentesítsék a globális szinten elfogadott fenntartható fejlődési célokat mint az EU és a tagállamok átfogó stratégiai szakpolitikai céljait. Egy ilyen megközelítés összhangban állna a fenntartható fejlődési célok uniós végrehajtásával foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő, magas szintű platform ajánlásaival.

E forgatókönyv szerint az ENSZ 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendje és a fenntartható fejlődési célok jelentenék számunkra az iránytűt és a térképet, vagyis kijelölnék a stratégiai kereteket az EU és a tagállamok számára.

Az EU és a tagállamok, továbbá azok regionális és helyi hatóságai hatékonyan összehangolt stratégiai tevékenységeket folytatnának. Közös megközelítés

alkalmazását segítenék elő a kormányzat valamennyi szintjén, valamennyi érdekelt féllel szoros együttműködésben. Ennek keretében az EU harmadik országokhoz fűződő kapcsolatában erőteljes elem lenne a nemzetközi fenntarthatósági fellépések előmozdítása.

Ez maga után vonná a fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatos szakpolitikai koordinációra irányuló európai eljárás kialakítását is a végrehajtás során elért haladás rendszeres értékelése és nyomon követése érdekében, tükrözve a fenntartható fejlődési célok területeken átívelő jellegét és az egyes célok közötti kölcsönös függőségeket; mindezt az Európai Bizottság belső irányításában is alkalmaznák.

Mit jelenthet ez a gyakorlatban?

- ✓ Konkrét végrehajtási célszámokat határoznának meg uniós szinten a fenntartható fejlődési célok vonatkozásában, továbbá kidolgoznának egy átfogó uniós stratégiát a fenntartható fejlődési célokról, melyet a Bizottság, az Európai Parlament és a Tanács hajtana végre;
- ✓ nemzeti szinten átfogó nemzeti stratégiákat alakítanának ki a fenntartható fejlődési célok elérésére;
- ✓ a Bizottság konkrét és határidőhöz kötött végrehajtandó feladatokat határozná meg 2030 távlatában, melyeket az Európai Tanács hagyja jóvá;
- ✓ a „fenntarthatóság primátusa” elvet beépítenék az EU és a tagállamok minőségi jogalkotási programjaiba;
- ✓ a fenntartható fejlődési célok terén tett uniós és tagállami szintű előrehaladásra vonatkozó jelentéstételi és nyomonkövetési mechanizmust alakítanának ki és koordinálnának, például az európai szemeszter keretében;
- ✓ a fenntartható fejlődési célok uniós végrehajtásával foglalkozó, több érdekelt felet tömörítő platform szerepét megerősítenék, és annak konkrét feladata lenne a fenntartható fejlődési célok végrehajtásának nyomon követése;
- ✓ az EU tovább erősítené a fenntarthatóságra irányuló külső tevékenységét, és valamennyi külső fellépését a fenntartható fejlődési célok végrehajtásának szolgálatába állítaná.

Érvek és ellenérvek

- + Uniószerte erőteljes közös pozitív elképzelés kialakítása Európa fenntartható jövőjéről;
- + a politikai felelősségvállalás megerősítése és a koordináció fokozása az európai kormányzatok minden szintjén, valamint – figyelembe véve az uniós szinten azonosított kihívások határokon átnyúló jellegét – több lehetőség arra, hogy megvalósítsuk az ENSZ 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendjét, továbbá a zöld és inkluzív növekedést az EU számára;
- + erőteljes jelzés nemzetközi szinten arról, hogy az EU teljes mértékben elkötelezett nemzetközi kötelezettségvállalásainak teljesítése, valamint az ENSZ 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendje és a fenntartható fejlődési célok iránt;
- + egyértelmű és átlátható kommunikáció és együttműködés az érdekelt felekkel.
- Kockázatot jelent, hogy a megközelítés nem eléggé testre szabott az egyes tagállamok sajátosságainak és kihívásainak figyelembevételéhez, mivel a stratégiai keret nem tud számításba venni minden különbséget;
- rendkívül bonyolult lenne a fenntartható fejlődési célok összes területén megállapodni az uniós szinten elérendő konkrét eredményekről, ezért fennáll annak a veszélye, hogy sok időt kellene a stratégia kialakítására fordítani ahelyett, hogy valódi változást kiváltó haladást érnének el konkrét szakpolitikai területeken, minden szinten.

2. forgatókönyv: A Bizottság folytatná a fenntartható fejlődési célok általános érvényesítését az összes vonatkozó uniós szakpolitikában, de nem kényszerítene ki tagállami fellépést

E forgatókönyv értelmében a fenntartható fejlődési célok továbbra is irányt mutatnának politikai döntéshozóinknak az EU szakpolitikai döntéshozatala során, valamint megadnák az EU 2020 utáni

növekedési stratégiája kialakításának hangsúlyait, de nem köteleznék az uniós tagállamokat arra, hogy kollektíven megvalósítsák az EU fenntartható fejlődési

célokkal kapcsolatos kötelezettségvállalásait.

Az Európai Bizottságban ez azt jelentené, hogy a biztosi testület egy tagja tágran értelmezett felelősséget viselne a „fenntarthatóság” iránt. Ez a biztos egy, az összes biztost tömörítő, e célra létrehozott projektszoportban működne együtt a többi biztossal. A szakpolitikák koherenciájának biztosítása érdekében szorosán együtt kellene működni a többi biztosi projektszoporttal.

Minőségi jogalkotási programja keretében a Bizottság továbbra is inkluzív és kutatási eredményeken alapuló döntéshozatali eljárást folytatna. Ha ezt – az EU 2020 utáni növekedési stratégiájával összhangban – ötvöznénk a fenntartható fejlődési célok európai szemeszterben való

erőteljesebb érvényesítésével, megerősödne az EU szakpolitikái közötti koherencia, és biztosított lenne, hogy az EU közeledjen a fenntartható fejlődési célokhoz.

Ugyanakkor ez a megközelítés nagyobb szabadságot adna a tagállamoknak, továbbá a regionális és helyi önkormányzatoknak azt illetően, hogy hozzáigazítják-e a munkájukat –és ha igen, hogyan – a fenntartható fejlődési célok következetes módon való végrehajtásához.

Mit jelenthet ez a gyakorlatban?

- ✓ A fenntartható fejlődési célok iránymutató felhasználása az EU 2020 utáni növekedési stratégiájának kialakításához azokra a területekre koncentrálva, amelyeken az EU a legtöbb hozzáadott értéket képviseli, mint például a körforgásos gazdaság; a kutatás és az innováció; a foglalkoztatás és a társadalmi befogadás; az éghajlat és az energia; az élelmiszerrendszerek, a gazdálkodás és a földhasználat; valamint a kohéziós politika;
- ✓ a fenntartható fejlődési célok általános érvényesítése az EU szakpolitikaiban és tevékenységeiben a minőségi jogalkotási programon keresztül, hozzáigazítva azokat a jellegzetes uniós körülményekhez, a tagállamokkal megosztott hatáskörökkel;
- ✓ a többéves pénzügyi keret felhasználása a szükséges további finanszírozás egy részének biztosításához a fenntarthatóságot általánosságban érvényesítő megközelítés megvalósítása érdekében; a tagállamok vállalnák ugyanezt;
- ✓ a fenntartható fejlődési célokat és a vonatkozó uniós célszámokat belefoglalnák az európai szemeszter folyamatába, amennyiben azok relevánsak a 2020 utáni növekedési stratégia szempontjából;
- ✓ amennyiben és amint korszerűsítették az EU szabadkereskedelmi megállapodásait, valamint jövőbeli kereskedelmi megállapodásokról tárgyalnak, szükség esetén megerősítenék a kereskedelem és a fenntarthatóság kapcsolatáról szóló fejezeteket és hatékonyan érvényesítenék azok végrehajtását;
- ✓ az EU az Eurostatnak a fenntartható fejlődési célok haladásáról szóló elemzése alapján követné nyomon a fenntartható fejlődési célok végrehajtását, mely elemzés fejlesztése folytatódna; a tagállamok éves nemzeti nyomonkövetési jelentéseket készítenének;
- ✓ továbbra is a tagállamok látnák el a fenntartható fejlődési célok végrehajtásáról való jelentéstétel kulcsfontosságú feladatát, melyet kiegészítene az Európai Bizottság által a fenntartható fejlődési célok elérése felé való nemzetközi szintű haladásról készített, az ENSZ fenntartható fejlődéssel foglalkozó magas szintű politikai fórumának benyújtott uniós jelentés.

Mit jelenthet ez a gyakorlatban?	
Érvek és ellenérvek	
+	Mivel nagyjából egyértelmű, hogy az EU számára melyek a legkritikusabb területek a fenntartható fejlődési célok megvalósítása szempontjából, az EU a stratégiai prioritások meghatározására és a konkrét eredmények megvalósítására helyezheti a hangsúlyt a legnagyobb uniós hozzáadott értékkel rendelkező területeken;
	az uniós szintű döntéshozatal gyorsabb lenne, a stratégiai prioritásokról szóló tárgyalások során nagyobb eséllyel lehetne konszenzust kialakítani;
+	az EU továbbra is az ENSZ 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendjének és a fenntartható fejlődési céloknak az érdekeit képviselné a világban.
-	Nehezebben lenne biztosítható az uniós szakpolitikák közötti, valamint az uniós és a nemzeti szakpolitikák közötti fenntartható fejlődési szempontú szakpolitikai koherencia;
-	fennállna a kockázata, hogy az EU és a tagállamok által együttesen vállalt fenntarthatósági kötelezettségeket nem sikerül teljesíteni, a tagállami fellépéseket pedig nem lehet kikényszeríteni;
-	az erőteljesebb, összehangolt uniós szintű fellépés helyett az egyes tagállamok által végrehajtott egyedi fellépések bizonyos kulcsfontosságú területeken hatást gyakorolhatnának az egységes piacra és a globális versenyképességre;
-	előfordulhat, hogy rés nyílik az EU fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatban vállalt politikai kötelezettségei és a ténylegesen megvalósított eredmények között.

3. forgatókönyv: Fokozott súlypont helyezése a külső tevékenységre, egyúttal a fenntarthatósággal kapcsolatos ambíciók megerősítése uniós szinten

A fenntartható fejlődési célok összefüggésében prioritást élvezne a külső tevékenység. Mivel az EU máris élen jár a fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatos számos kérdésben, fokozott hangsúlyt lehetne fektetni arra, hogy segítsük a világ többi részét a felzárkózásban, és közben uniós szinten is haladjunk előre.

Szociális piacgazdaságunk uniós védjeggyé vált, és lehetővé tette a tagállamok gazdaságai számára, hogy az erős szociális jóléti rendszereknek köszönhetően gazdagságot és széles körű jólétet biztosítsanak. Az EU máris a világ legmagasabb szintű környezetvédelmi szabványait alkalmazza, és vállalkozásaink is előrébb járnak e téren világszintű versenytársaiknál. Az EU-t a szabadság és a demokrácia bástyájának is tekintik, amely a jogállamiság elvén alapuló erős intézményekkel és tevékeny civil társadalommal rendelkezik. Az EU ezért

dönthet úgy, hogy még erőteljesebben megpróbálja előmozdítani jelenlegi környezetvédelmi, szociális és kormányzásra vonatkozó szabványait a multilaterális tárgyalások és kereskedelmi megállapodások útján.

Az EU intenzívebbé tehetné az olyan kulcsfontosságú nemzetközi szervezetekkel és fórumokkal folytatott együttműködését, mint például az ENSZ, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet, a Kereskedelmi Világszervezet és a G20-csoport, valamint a multilaterális környezetvédelmi megállapodások felügyelő szervei, annak érdekében, hogy haladjon az EU értékeken alapuló külpolitikai menetrendje.

Az EU továbbra is prioritásnak tekintené, hogy kiálljon – az ENSZ központi szerepére épülő – multilateralizmus,

valamint az átlátható és megbízható nemzetközi kapcsolatok mellett.

Mit jelenthet ez a gyakorlatban?

- ✓ Folytatódna a fenntartható fejlődési célok általános érvényesítése az EU külső szakpolitikáiban, elismerve a partnerek különböző igényeit és érdekeit, míg a belső kiigazítások korlátozottabbak maradnának;
- ✓ az EU nyomon követné az EU külső tevékenységét érintő, a fenntartható fejlődési célok megvalósítása terén elért eredményeket, és erről rendszeresen részletes jelentést tenne nemzetközi szinten az ENSZ-ben;
- ✓ amennyiben és amint korszerűsítették az EU szabadkereskedelmi megállapodásait, valamint jövőbeli kereskedelmi megállapodásokról tárgyalnak, szükség esetén megerősítenék a kereskedelem és a fenntarthatóság kapcsolatáról szóló fejezeteket és hatékonyan érvényesítenék azok végrehajtását;
- ✓ megerősítenék az EU kül- és biztonságpolitikára vonatkozó globális stratégiájának és a fejlesztéspolitikáról szóló új európai konszenzusnak a végrehajtását;
- ✓ előmozdítanák az európai védelem-, ür-, biztonság- és migrációs politika megerősítését, mivel ezek a szakpolitikák teszik lehetővé a fenntartható fejlődésre irányuló külső politikai menetrend megerősítését;
- ✓ megerősítenék a fenntarthatóság szempontjait érvényesítő új finanszírozási és fejlesztési formákat, például a külső beruházási tervet.

Érvek és ellenérvek

- + Az EU a leginkább rászoruló országokra vagy régiókra összpontosítaná erőforrásait, közben a fenntartható fejlődési célok általános érvényesítése útján kiigazítaná az uniós szakpolitikákat, külön e célra kialakított stratégiai keret nélkül;
- + az EU külső tevékenysége továbbra is összhangban állna a fenntarthatóság, a demokrácia, az emberi jogok, a jogállamiság és az alapvető szabadságok globális szintű előmozdítására irányuló uniós célkitűzésekkel.
- Fennállna a kockázata, hogy ez a megközelítés csorbítaná az EU politikai hitelét és vezető szerepét az ENSZ 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendjével és a fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatban, otthon és globális szinten egyaránt, egy olyan időszakban, amikor a multilateralizmusra komoly nyomás nehezedik. Éppen az univerzális jelleg az egyik legfontosabb vonása az ENSZ 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendjének, amit az EU is aktívan támogatott;
- az EU elmulasztaná annak lehetőségét, hogy a fenntarthatóság középpontba állításával pozitív jövőképet alakítson ki Európa számára;
- az EU nem használná ki lépéselőnyét arra, hogy uniós fenntarthatósági szabványokat határozzon meg, amelyeket a világ követhetne, valamint kockáztatná, hogy a fenntartható növekedés előnyeit a globális piac más szereplői használják ki;
- a fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatos jelenlegi uniós szakpolitikai megközelítés rögzülése azt a kockázatot vonná maga után, hogy nem teljesülnének a polgárok növekvő elvárásai és ambíciói.